

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

**В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доцент**

_____ **Ольга ГУБАРИК**
«__» _____ 20__р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Удосконалення організації обліку та аналіз використання основних засобів
на підприємстві»**

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувач Панченко-Терещенко В.О.

Науковий керівник,

Атамас О.П. к. е. н., доцент

Науковий ступінь, посада

Дніпро – 2024

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: обліку і фінансів

Кафедра: Обліку оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Обліку і оподаткування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о.зав. кафедри _____

« ____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ

_____ Панченко-Терещенко Валерій Олександрович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. **Тема роботи:** «Удосконалення організації обліку та аналіз використання основних засобів на підприємстві»

Науковий керівник: Атамас Олександр Петрович, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом по ДДАЕУ від «11» жовтня 2024 року № 3407

2. **Термін подання здобувачем роботи:** 5 грудня 2024 року

3. **Вихідні дані до роботи:** Фінансова звітність та облікові дані Аграрно-виробничого товариства з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999р. № 996 – XIV, Податковий кодекс України, НП(с)БО №7 «Основні засоби», МСБО№16 «Основні засоби»

4. **Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)**

1. Теоретичні аспекти організації обліку та аналізу основних засобів. 2. Організація обліку наявності і руху основних засобів та його удосконалення. 3. Методика аналізу використання основних засобів на АВ ТОВ «Агроцентр К»

5. **Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)**

1.1. Визначення основних засобів на думку різних авторів. 1.2. Визначення основних засобів за законодавчими актами. 1.3. Класифікація основних засобів. 1.4. Порівняння класифікації необоротних активів. 1.5. Рівні нормативного регулювання обліку у розрізі основних засобів. 1.6. Порівняння понять наведених національними і міжнародними стандартами. 2.1. Схема обліку основних засобів. 3.1. Схема розрахунку показників рентабельності, продуктивності.

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення організації обліку та аналіз використання основних засобів на підприємстві».

Кваліфікаційна робота містить: 77 сторінок основного тексту, 4 рисунки, 4 таблиці, 6 додатків, 53 літературних джерела.

Об'єкт дослідження: процес організації обліку аналізу використання основних засобів на сільськогосподарському підприємстві.

Мета роботи: узагальнення теоретичних аспектів організації обліку та аналізу використання основних засобів на сільськогосподарському підприємстві.

Методи дослідження: наукової абстракції, історичного дослідження, логічного дослідження, метод порівняльного аналізу, діалектичний метод.

Було досліджено та узагальнено основи організації обліку і аналізу використання основних засобів сільськогосподарського підприємства. Проаналізовано стан та перспективу розвитку організації обліку і аналізу ефективності використання основних засобів сільськогосподарського підприємства. Надано рекомендації по удосконаленню організації обліку основних засобів та аналізу ефективності їх використання на підприємства.

Ключові слова

ОСНОВНІ ЗАСОБИ, НЕОБОРОТНІ АКТИВИ, ЗНОС, АМОРТИЗАЦІЯ,
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

ABSTRACT

Topic: «Improving the organization of accounting and analysis of the efficiency of the use of fixed assets at enterprises».

Qualification work: 77 page of the main text, 4 figures, 4 tables, 6 appendices, 53 literary sources.

The object of research is the process of organization of accounting and analysis of the efficiency of the use of fixed assets at enterprises.

The purpose of the work is to generalize the theoretical aspects of the organization of accounting and analysis of the efficiency of the use of fixed assets at enterprises.

Research methods. Dialectical method of cognition, method of scientific abstraction, method of logical and historical research, method of systematic and comparative analysis.

The theoretical foundations of the organization of the sector and the analysis of the effectiveness of the development of the main features of the agricultural enterprise have been studied and establishment. The development and prospects for the development of the main features of the agricultural enterprise have been studied. Recommendation are given for a more detailed look and analysis of the efficiency of the use of fixed assets at enterprises.

Key words

FIXED ASSETS, NON-CURRENT ASSETS, DEPRECIATION, ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF VICORISTAN OF FIXED ASSETS.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	9
1.1. Економічна сутність основних засобів та їх характеристика	9
1.2. Теоретичні аспекти класифікації, оцінки та аналізу основних засобів	13
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку основних засобів за національними та міжнародними стандартами	19
Висновки до першого розділу	26
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	27
2.1. Фінансово-економічна характеристика АВ ТОВ «Агроцентр К»	27
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики	32
2.3. Облік надходження, руху і вибуття основних засобів на підприємстві	36
2.4. Облік амортизації і витрат на ремонт основних засобів	40
2.5. Удосконалення організації обліку основних засобів	44
Висновки до другого розділу	50
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	53
3.1. Методики проведення аналізу для збільшення ефективності використання основних засобів	53
3.2. Шляхи удосконалення проведення аналізу ефективності використання основних засобів	57
Висновки до третього розділу	61
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	71

Перелік умовних позначень, скорочень та термінів.

ОЗ – основні засоби;

ІНМА – інші необоротні матеріальні активи;

НП(с)БО – Національне положення стандарт бухгалтерського обліку;

МСБО – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку

ВСТУП

Актуальність теми. Необоротні активи, як одна із необхідних частин діяльності формують більшу частину від усіх наявних активів підприємства. Якщо розглядати структуру необоротних активів, видно, що їх вартість складається на більшу частину із ОЗ. Вони необхідні у всіх ланках підприємництва, у кожний період його діяльності, вони забезпечують виготовлення, зберігання та продаж і транспортування продукції, чи є інструментом надання послуг.

Нажаль, досі існує великий пласт нерозуміння викликаний як комплексністю самої теми, так і небажанням певних підприємців і обліковців витратити чималий час на це питання. Іншим моментом, котрий заважає в цілому оцінювати важливість питання – неузгодженість певних державних актів та вимог. Підприємцям простіше підкорюватися певним обов'язковим вимогам, а не намагатися пристосовуватися до них.

Метою кваліфікаційної роботи є бажання розкрити основні аспекти теорії та дослідження практичних аспектів аналізу використання ОЗ, а крім того, способів удосконалення для отримання вичерпної бази даних із подальшим її використанням при формування думки про стан забезпеченості основними фондами.

Завдання для виконання цієї мети:

- розгляд терміну ОЗ на думку науковців і законодавства із подальшим виявленням спільних рис;
- аналіз нормативно бази в розрізі питань аналізу;
- аналіз фінансово-економічної характеристики досліджуваного підприємства, формування висновків на їх основі, виявлення недоліків чи слабких місць із метою надання способів їх вирішення;

- розглянути організацію обліку на досліджуваному підприємстві;
- формування думки про способи покращення і напрямки розвитку систем аналізу використання ОЗ.

Об'єктом дослідження є процес аналізу, організації, складу та використання ОЗ із метою виявити шляхи, спрямовані на розвиток підприємства.

Предметом дослідження став теоретичні і методичні засади організації та аналізу основних засобів на підприємстві.

Методи, які використовувалися для досягнення цілей: статистичного та економічного аналізу, зіставлення, конкретизації групування, логіки та експертної оцінки. Було проведено дослідження теоретичної бази по обліку необоротних активів у розрізі основних засобів, методичних рекомендацій та інструкцій, наукових робіт науковців та дослідників, а також дані представлені підприємством у вигляді установчих документів, первинної документації, реєстрів синтетичного обліку, аналітичного обліку, а також звітності.

Науковою новизною дослідження є розроблені практичні та теоретичні рекомендації спрямовані на поліпшення стану організації обліку на досліджуваному підприємстві і існуючих методів аналізу ОЗ.

Практичним значенням від одержаних результатів є формування конкретного враження про особливості обліку, його організації та аналізу основних засобів. Надані рекомендації в частині удосконалення та аналізу та обліку основних засобів сільськогосподарського підприємства.

Публікації: За результатами підготовки до кваліфікаційної роботи було опубліковано одну статтю і 3 тези.

Структура і обсяг роботи: кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів основного матеріалу, висновків та пропозицій, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність основних засобів та їх характеристика

Зростання виробничих потужностей і підвищення економічного зростання господарства просто неможливі без ефективного використання технічної і матеріальної бази господарства, а головною їх частиною являються основні засоби. Безпосередньо від стану ОЗ і їх доцільного використання залежать можливості господарства у розрізі, якості продукції, послуг, і результатів діяльності господарства, його доходи з витратами, а як результат і дохідність діяльності. Через це, значення та роль аналізу, обліку, аудиту використання і переміщення ОЗ у процесі відтворення підприємств.

Нажаль, існуючі системи обліку не можуть у повному обсязі задовільняють потребу керівництва у інформаційному забезпеченні. Це становище ускладнюється тим фактом, що наше законодавство не сприяє покращенню цієї ситуації, навпроти, частина нормативно актів частково суперечать один одному та надають різну характеристику і визначення одних і тих же об'єктів обліку. Це запобігає нормальному і однозначному розумінню визначення ОЗ. Дискусії вчених та науковців на відповідну тему тривають і до нині.

Розглядали ці питання у своїх дослідженнях різні відомі науковці та вчені, серед яких: Яковишина Н.А., Войналович О.П., Томашевська І.Л., Яковенко К.А, Гамова О.В., Єрмак О. І., Загородній А.Г., Петренко А.Я., Попова В.Д., Шкарлет С.М., Бутинець Ф.Ф., і інші. Навіть із такою науковою базою нема єдиного визначення котре могло б коректна і в повній мірі характеризувати ОЗ. Тому все що можна зробити на даний момент – це розглянути різні точки зору науковців та спробувати визначати схожі риси у

запропонованих ними визначеннях. Розглянемо різні визначення ОЗ на думку різних науковців (табл. 1.1.)

Таблиця. 1.1.

Визначення основних засобів на думку різних авторів

Автор	Визначення
Верхоглядова Н. І. [6]	Основні засоби –засоби праці, котрі використовуються (експлуатуються) протягом певного часу, вони зберігають свою первісну форму і переносять свою вартість до собівартості продукції, яку виготовляють, поступово, протягом виробничого циклу у наслідку фізичного зносу.
Верига Ю. А. [5]	Основні засоби – е засоби праці – які виражають у грошовій форма.
Яковишина Н. А. та Яковенко К. А. [53]	Основними засобами виступають матеріальні активи, котрі мають форму засобів праці, та багаторазово використовуються у виробничій діяльності та частинами переносять власну вартість на продукцію, котру виготовляють.
Плаксієнко В. Я. [38]	Основним засобом вважає матеріальний актив, який підприємства утримують для експлуатації у виробництві, чи для надання послуг, і інших процедур, а строк експлуатації котрих більшим за рік.
Покинъчерета В. В. [42]	Основний засіб – матеріальний актив, який підприємством утримується з метою використання у виробництві, здачі у оренду, надання послуг, поставки товарів, чи здійснення соціально-культурних, або адміністративних функцій, строком корисного використання буде період більший за рік.
Мішура В. Б. [28]	Основні засоби є капіталом, котрий підприємство вкладає у матеріальний об'єкт, або цінності, які використовує для виробництва, з метою перетворення предметів праці у необхідні підприємству готову продукцію та напівфабрикати.

На основі цих визначень, можна прийти висновку: основними засобами варто вважати такі матеріальні активи котрі можуть використовуватися у виробництві на пряму чи опосередковано, але більше одного операційного

циклу, або року. Однак деякі автори стверджують, що ОЗ потрібно визначати як активи, котрі в свою чергу будуть приносити користь підприємству у майбутньому, при проведенні діяльності. Іншою точкою зору є визнання амортизації, як невідерної частини характеристики ОЗ, тобто факт перенесення власної вартості на собівартість наданої послуги чи виготовлених товарів, однак продовжують утримувати первинну форму (у якій вони були виготовлені чи придбані).

Додати можна ствердження авторів про те що сфера застосування ОЗ – це суто виробничі процеси, у той час як інші поділяють їх на виробничі (ті що на пряму приймають участь у виробництві) і невиробничі (ті що відіграють роль допоміжних засобів, підтримують функціонування адміністрації, і інші). До уваги буде братися лише другий, так як ОЗ дійсно використовуються не лише у виробництві і можуть мати досить багато невиробничих застосувань та інших функцій.

Окрім міркувань авторів для повного розуміння сутності ОЗ треба також розглянути визначення, що представлені законодавством. Це допоможе ширше розуміти сутність ОЗ так як державне визначення, на відміну від запропонованих авторами наукових творів є обов'язковими під час віднесення активів до окремих груп ОЗ (табл. 1.2).

Як між собою можуть різнитися думки науковців, так і законодавчі акти не можуть дати єдиного визначення основним засобам, тому розбіжності у міркуваннях вчених мають місце. За Податковим кодексом окрім раніше зазначених авторами критеріїв визначення об'єкта основним засобом, було додано ще вартісний критерій. Так основними засобами по Податковому кодексу можуть бути визнані активи, коли їх вартість більша за 20 000грн. Ця вартість розглядається тільки з метою відокремити необоротні активи які є малоцінними. НП(с)БО№7 пропонує кожному підприємству надати власну

вимогу до вартості активів котрі вони хочуть визнавати ОЗ, але за умови якщо вони зазначили її в Наказі про облікову політику [33].

Негативним є відношення фіскальних органів тальки на вимоги податкового законодавства, через це виникають певні суперечки між вимогою державних служб та підприємствами, які дотримуються державних вимог.

Таблиця. 1.2.

Визначення основних засобів за законодавчими актами

Законодавчий акт	Визначення
1	2
НП(с)БО№7 «Основні засоби» [33].	Основний засіб – матеріальний актив, котрий використовується підприємством для виробництва, надання послуг, або передання в оренду, із метою здійснення соціальних, очікуваний корисний строк використання у цих об’єктів повинен бути більший за рік.
Податковий кодекс [41].	Основним засобом потрібно вважати матеріальні активи чи запаси копалин, надр, переданих в користування, котрі призначені платникові податку для здійснення діяльності, їхня вартість не менша за 20тис.грн. та повинна зменшуватися у зв’язку із зносом, термін використання повинен бути більший зарік.
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №16 «Основні засоби» [26].	Основний засіб – матеріальний актив котрий: а) Підприємство утримує для використання в діяльності виробництві, або наданні послуг; б) Використовується на протязі періоду, який буде більшим за рік.
Господарський кодекс України [10].	Основні фонди невиробничого та виробничого призначення – це машини та устаткування, будинків, споруди, інвентар та прилади, обладнання та інструменти, що віднесені законодавством до основних фондів.

Негативним є орієнтація фіскальних органів лише на податкове законодавство, через що можуть виникати суперечки між вимогами державних

служб і підприємствами, котрі все ж дотримуються державних вимог. Для усунення таких ситуацій, більшість підприємств орієнтується саме на Податковий кодекс при формуванні внутрішніх нормативних актів і подальшого проведення облікового процесу, частково ігноруючи можливості котрі надають Національні положення і стандарти.

1.2. Теоретичні аспекти класифікації, оцінки та аналізу основних засобів.

Визначимо наше розуміння такого поняття, як «основні засоби» – суто матеріальних активів, котрі використовує підприємство для діяльності та задля забезпечення адміністративних потреб, на протязі тривалого, більшого за операційний цикл періоду, що поступово перетворюють власну вартість у собівартість послуг, або виготовленої продукції. Тепер, коли питання терміну закрито, можна обговорити інше спірне питання – визначення класифікації ОЗ.

Вдале проведення облікового процесу не можлива без чіткої класифікації за певними ознаками об'єктів обліку. Поділ ОЗ ведеться на невиробничі та виробничі, діючі, запасні та недіючі власні та орендовані, сільськогосподарського та промислового призначення, будівлі, обладнання, транспорт і інші. У спробах ширше розкрити питання класифікації ми згрупували основні засоби за різними ознаками та відобразили результат на рисунку 1.3

По функціональному призначенню ОЗ поділяють на «Виробничі» та «Невиробничі». До виробничих ОЗ відносяться такі об'єкти котрі безпосередньо приймають участь у виготовленні певної продукції і переносять вартість поступово, в собівартість продукції. До них відносять виробничі лінії, станки, обладнання, будівлі, інші. Невиробничим прийнято вважати основні засоби

котрі забезпечують соціально-культурні і адміністративні потреби, а їх накопичену амортизацію розподіляється між всією продукцією і послугами. До них відносять машини, споруди що не призначені для виробничої діяльності.

Рис. 1.3. Класифікація основних засобів

Одним із найрозповсюдженіших у практиці обліку є спосіб класифікації за належністю до власності. Їх поділяють на власні і орендовані. Власні – це ОЗ, перебуваючи у власності підприємства, воно виробило чи придбало їх та може розпоряджатися ними на власний розсуд (використовувати, продавати, перероблювати, ремонтувати чи модернізувати). Орендованими вважають ті об'єкти котрі є власністю підприємства за договором оренди і хоча є частиною власності підприємства, але використовувати їх можна у рамках обговорених із

власником та зазначених у договорі. Такі ОЗ використовуються на протязі певного періоду і потім повинні бути поверненні орендодавцю.

Розподіл за речовим складом досить схожа на класифікацію наведену у НП(с)БО№7. Розподіл ведеться на «будівлі», «машини», «транспортні засоби», «прилади», «багаторічні насадження», «ділянки», «передавальні пристрої», а також інші ОЗ.

- Будинки – це будівлі, обладнанні для перебування у них працівників і активів, що є частиною, чи пов'язані із приміщенням і допомагають працівникам виконувати їх обов'язки чи виконують соціально-культурну функцію;

- Споруди – це нерухомість котрій неможливо присвоїти значення будинків;

- Машини та пристрої – це прилади і механізми, призначенням яких є виконання певної роботи;

- Транспорт – це машини і інші транспортні засоби, що виконують функцію перевезення інвентарю вантажу та людей;

- Інвентар – це ручні прилади і знаряддя праці для працівників, що призначені допомагати їм у виконанні певних робіт;

- Земельні ділянки – це певна частка землі, котра має конкретні, незмінні межі. Призначена для задоволення певних виробничих чи адміністративних потреб.

- Багаторічні насадження – це біологічні активи, котрі утримуються підприємством для забезпечення себе матеріалами та виробничими запасами, для отримання від них продукції на пряму, чи поліпшення стану виробничого процесу, або соціально-культурних потреб працівників і службовців.

- Передавальні пристрої – це лінії газо-, електор-, водо-постачання, та трубопроводи.

- Інші ОЗ – ними вважають всі визнані підприємством активи котрі не класифікуються ні як жодна із зазначених груп.

По характері нарахування зносу ведеться поділ на ті об'єкти що треба амортизувати і ті що не амортизуються (це земельні ділянки).

Поділ ОЗ на діючі, запасні та недіючі виник у результаті спроби спростити розрахунок амортизаційних відрахувань, в особливості це допомагає при розрахунку за виробничим методом. До діючих відносять такі ОЗ, котрі на даний момент експлуатуються підприємством і котрі активно приймають участь в виробничій діяльності чи наданні послуг. Запасними вважають ті об'єкти ОЗ котрі перебувають на складах, і не використовуються. Вони потрібні щоб повністю, чи частково замінити діючі засоби, що в результаті певних причин втратили свою ефективність, або здатність функціонувати. Недіючі – група ОЗ, що з певних причин не використовуються підприємством (так до таких можна віднести ОЗ що проходять тривалу перевірку чи процес модернізації, або частіше ті що вийшли із ладу та потребують ремонту).

По галузевій ознаці їх поділяють на сільськогосподарського, промислового, торгівельного, транспортного призначення і для зв'язку. Такий специфічний поділ виник у результаті певних особливостей окремих галузей діяльності, котрі впливають на вибір і спосіб використання ОЗ.

Інший специфічний спосіб групування було запропоновано Ф.Ф. Бутинцем. На його думку ОЗ слід поділяти на інвентарні (ті що можуть отримати інвентарний номер і зберігатися на складах, а їх стан можна перевірити і оцінити інвентарна комісія) та неінвентарні (до них відносять ті ОЗ котрі не можуть мати інвентарного номера, а їх стан не може бути оглядово перевірений, такі як грошові вкладення у земельні ділянки) [26].

В цілях зменшити різницю між податковим законодавством і бухгалтерським обліком, класифікація була достатньо наближена до НП(с)БО.

Податковим кодексом встановлено свої мінімальні строки експлуатації активів котрі підприємства відносять до ОЗ і ІНМА з ціллю запобігти шахрайським діям підприємців при нарахуванні амортизації. Нажаль більшість науковців вважають цю класифікацію громіздкою і занадто деталізованою, що ускладнює і без того непростий процес ведення обліку ОЗ. Крім того, державою не встановлено розподілу ОЗ на виробничі і невиробничі, що змушує підприємства робити власні вибірки, і як результат додає складності.

Держава не забороняє поліпшувати обліковий процес даючи змогу підприємствам вести облік на рівні субрахунків третього порядку. Це дозволяє в необхідних розмірах деталізувати інформацію котра може бути необхідна управлінцям для прийняття ефективніших рішень. Нажаль цього досить часту буває замало, або в залежності від компетентності аналітиків, можуть виникати проблеми із невірною трактування наявних розрахунків.

Головним завданням проведення аналітичних розрахунків в розрізі ОЗ є надання користувачам чіткої інформації про забезпеченість підприємства об'єктними ОЗ, виявлення ефективніших методів їх використання та виявлення резервів. Джерелом інформації із ціллю проведення аналізу показників є дані котрі наведені в бухгалтерського обліку. Для проведення максимально точного аналізу підприємство в першу чергу повинно бути забезпеченим точним і правдивим обліком та бажано чіткими нормами у організаційних документах. Фінансова звітність є джерелом більшої частини інформації потрібної для розрахунків показників руху ОЗ.

Най змістовна класифікація ОЗ наведена в НП(с)БО№7. Ним наводиться поділ як на ОЗ так і на ІНМА. В порівнянні із іншими державними класифікаторами – він демонструє структуру котру використовують бухгалтера у Плані рахунків. Порівняння класифікації необоротних активів у державних стандартах наведена у таблиці 1.4.

Таблиця. 1.4.

Порівняння класифікації необоротних активів

НП(с)БО№7	ПКУ
Групи ОЗ	Групи ОЗ
<ul style="list-style-type: none"> - земельні ділянки; - капітальні витрати, спрямовані на поліпшення, не пов'язаних із будівництвом; - обладнання та машини - транспорт; - будівлі та споруди; - прилади, інструменти та інвентар; - біологічні довгострокові активи. 	<ul style="list-style-type: none"> - земельні ділянки; - капітальні витрати, спрямовані на поліпшення, не пов'язаних із будівництвом.
Групи ІНМА	Групи ІНМА
<ul style="list-style-type: none"> - фонди бібліотечні; - малоцінні необоротні активи; - тара; - тимчасові споруди; - предмети прокату; - природні ресурси. 	<ul style="list-style-type: none"> - земельні ділянки; - капітальні витрати, спрямовані на поліпшення, не пов'язаних із будівництвом; - обладнання та машини - транспорт; - предмети прокату; - будівлі та споруди; - прилади, інструменти та інвентар; - фонди бібліотечні; - малоцінні необоротні активи; - тара; - природні ресурси; - біологічні довгострокові активи.

Важливими розрахунковими показниками є: коефіцієнт надходження ОЗ, коефіцієнт вибуття, придатності і зносу. Хоча наведені показники є основними, але вони не є єдиними, оптимізація яких може збільшити фактичні економічні вигоди які підприємства можуть отримати від ОЗ. Аналіз цих показників є достатньо комплексним і враховує маже всі аспекти використання ОЗ.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку основних засобів за національними та міжнародними стандартами

Нормативне регулювання обліку ОЗ ведеться на декількох рівнях. Вони дають можливість отримати як певне уявлення про сутність ОЗ, так і вимоги до відображення їх у регістрах обліку. Існує чотири рівня, а саме: законодавчому, методологічні, нормативні, а також організаційні.

Для підтримання достовірності інформації, у розрізі ОЗ сформовано ці чотири рівні регулювання. Рівні нормативного забезпечення обліку наведено на рисунку 1.5.

Законодавчий рівень – він призначений для визначення сутності обліку, його завдань основних понять, котрі він використовує, визначає порядок організації, ведення та регулювання облікової діяльності. Головними державними актами, що відносяться до цього рівня є: Конституція України, Господарський кодекс, Податковий кодекс [15].

Нормативний рівень – визначає методичні засади проведення облікової праці. До державних актів у розрізі ОЗ можна віднести НП(с)БО №7 «Основні засоби». Серед міжнародних стандартів можна виділити МСБО № 16 «Основні засоби». В більшості своїй НП(с)БО 7 і МФЗО 16 є досить схожими в рамках визначення термінів, хоча мають і однакові визначення, але самі назви термінів можуть відрізнятися. Окрему відмінність між міжнародними та національними стандартними становить відсутність додаткових уточнень по сутність об'єкту ОЗ. В ньому належність активу до групи ОЗ визначає сам бухгалтер [26;33].

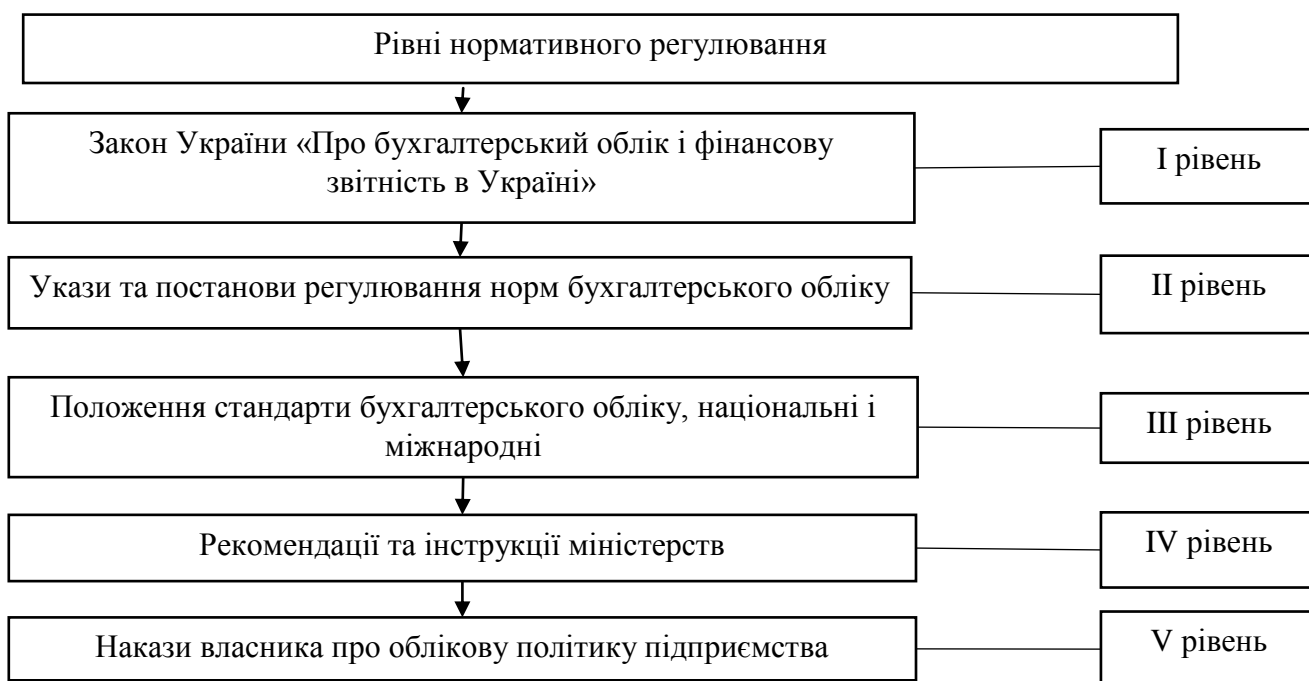

Рис. 1.5. Рівні нормативного регулювання обліку у розрізі основних засобів

Методичний рівень – він включає всю допоміжну нормативну базу, котра призначення для допомоги у веденні обліку чи надані певних роз’яснень та представлення інструкцій. Він включає: Інструкції до плану рахунків капіталу, ОЗ, зобов’язань, Інструкції щодо проведення інвентаризації активів, рекомендації щодо бухгалтерського обліку ОЗ та Рекомендації стосовно застосування регістрів обліку і інші державні інструкції і методологічні вказівки [25].

Організаційний рівень – формуванням цих документів і вказаних у них норм займається керівництво підприємств. Вони формуються у рамках управлінської системи у кожному підприємстві індивідуально. Завданням організаційного рівня є формування оптимальних умов ведення провадження діяльності, формування певних вимог до підрозділів і відділів, ним диктується вибір облікових моделей запропонованих на вже розглянутому третьому (методологічному) рівні. До організаційних, або внутрішніх нормативних

документів відносять: План рахунків, Наказ про облікову політику, Накази про проведення інвентаризаційних перевірок, всі Посадові інструкції, Графіки інвентаризації та документообігу, Регламенти, Порядок проведення внутрішніх перевірок та контролю.

Визначившись із цими рівнями, виявлено, що держава на даний момент здатна впливати лише на певну частину обліку ОЗ. Останнє може регулюватися чи повністю обиратися на розсуд самих підприємств. Це надає широкий спектр можливостей та дозволяє проводити діяльність на власних умовах, і формувати власні вимоги як до працівників бухгалтерії, так і до системи обліку, але тільки у рамках котрі не суперечать чинному законодавству.

Головними нормативними документами для обліковців є НП(с)БО. Основи ведення обліку, а також відображення результатів використання ОЗ у регістрах та звітності зазначені у НП(с)БО№7.

Законодавчі, правові та нормативні акти визначають засади створення інформаційного забезпечення про ОЗ і їх розкриття у обов'язковій фінансовій звітності. Податковим же кодексом були встановлені вимоги для забезпечення мінімізації розбіжностей, усунення та виправлення спірних питань, і вирішення інших проблем та неузгоджень обліку. Облік ОЗ теж підпадає під вплив цього кодексу, це має позитивний вплив на стан регулювання обліку. Хоча, різниця у частині терміну ОЗ і різняться у податковому і бухгалтерському законодавстві, в цілому вони не суперечать, а вирішенням проблеми буде просте визнанням активів основними засобами за вимогами саме Податкового кодексу.

Відповідно до податкового законодавства ОЗ можуть вважатися активи, які підприємства використовують тільки у господарській діяльності, строком що більший за операційний цикл чи рік, а вартість котрих буде більша за 20000грн. По НП(с)БО№7 об'єкти, котрі можуть бути визнаними як ОЗ повинні у майбутньому приносити вигоди підприємству яке ними володіє, а їх вартість буде чітко визначена.

Податковий кодекс і НП(с)БО хоч і різняться у певних визначеннях, але не суперечать один одному і можуть в цілому доповнювати прогалини та використовуватися одночасно, для отримання більшої конкретизації поняття.

Податковий кодекс України у підпункті 138.3.3 наводить класифікацію ОЗ і ІНМА. Зазначимо, що в основу цього класифікатора було покладено бухгалтерський класифікатор, викладений у НП(с)БО№7. Невеликою відмінністю можна назвати рахунок «Довгострокових біологічних активів», котрий в свою чергу регламентується не сьомим національним стандартом, а НП(с)БО№30 «Біологічні активи» [41].

До відмінностей між податковим законодавством і бухгалтерським належить і переоцінка об'єктів ОЗ. За Методичними рекомендаціями із обліку ОЗ можуть бути переоцінені підприємством тільки у випадках, коли вартість такого активу буде відрізнятися від справедливої, вартості більше ніж на 10%. В такому випадку проводять переоцінку на розмір такої різниці [44].

Щоб не тримати у голові кожну особливість і неузгодження різних нормативів, керівництво формує власні організаційні документи, що запобігають плутанці. На момент створення цих внутрішніх нормативів треба щоб вони не суперечили чинному законодавству. З цієї мети керівництву треба використовувати наступні державні нормативні акти:

- Закон України: «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99р. №996. Визначає певні принципи ведення обліку [15];
- План рахунків БО, що затверджено міністерством фінансів, від 30.11.99. № 291 [39];
- Національне положення стандарт бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджений Міністерством фінансів, від 31.03.99 №.73 [30];
- Національне положення стандарт бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.02.2000 № 92 [33];

- Наказ державного комітету статистики України «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці», від 05.12.2008 № 489 [47];

- Інших державних інструкцій.

На даний момент економічна система України тримає напрям на формування законодавчої бази приближеної до світових стандартів. Так як вся світова економіка пов'язана за різними аспектами, зовнішня економічна політика будь якої держави буде підкорюватися впливу інтернаціональної економічної системи. Тому спроба наблизити вимоги для підприємств до загальносвітової економіки має на меті мінімізувати вплив сторонніх законодавств і поліпшити розуміння із різними підприємствами за кордоном.

Однак, система України формувалася на протязі не такого тривалого часу, в порівнянні із іншими державами. Тому просо переймати досвід із-за кордону не дивлячись на поточне становище і не розглядаючи наслідки змін може привезти до великих проблем як для законодавства так і для підприємств на різних економічних рівнях. Поступова адаптація обліку до стандартів міжнародної практики – це невеликі, інколи зовсім непомітні, але обережні і потрібні кроки до удосконалення облікового становища Українських підприємств.

Позитивним є той факт, що визначення запропоноване у НП(с)БО 7 і Міжнародним стандартом № 16 співпадають за ключовими моментами, а визначення об'єкта як основного засобу покладено на розсуд бухгалтера. Це робить МСБО більш універсальним і адаптивним та не суперечать вимогам Українського законодавства. Натомість певні поняття все ж відрізняються, їх порівняння було відображено на рисунку 1.6.

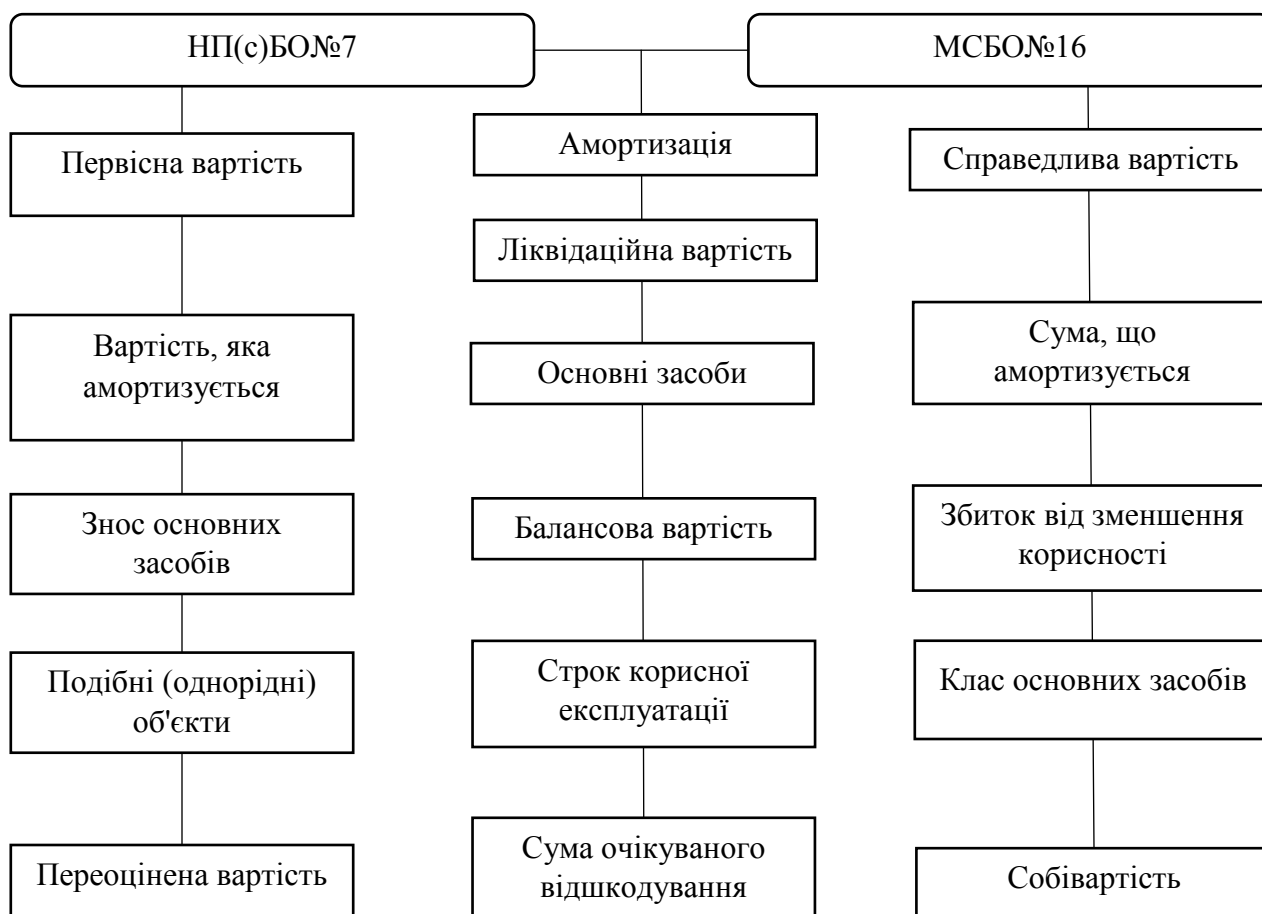

Рис.1.6. Порівняння понять наведених міжнародними і національними стандартами.

Із ілюстрації видно, що певні визначення мають схожі та різні визначення. Такі як амортизація, балансова вартість, і суми очікуваного відшкодування мають однакове визначення. Такий термін як ОЗ в НП(с)БО 16 і МСБО має майже однакове визначення, з тією різницею що в національних стандартах до об'єктиві ОЗ включають активи соціально культурного призначення, у той час як МСБО про них не у визначенні не згадується.

Суттєві відмінності виникають при визначенні інших термінів. Так визначення зносу ОЗ у МСБО не наводиться. Хоча національні стандарти і використовують термін справедливої вартості ОЗ, на жаль визначення наведене

тільки у міжнародних стандартах. Ситуація протилежна для терміну первісної вартості, МСБО його використовує але визначення надане тільки у нашому стандарті. Такі терміни, як вартість що амортизується в НП(с)БО 7 і сума, що амортизується у МСБО хоча і мають схожі, але не однакові визначення.

Інший приклад відмінності є поняття класу ОЗ, який надає міжнародний стандарт. У національних положеннях їх називають групами ОЗ, хоча визначення в обох стандартах однакове. Сам їх склад також має певні розбіжності, але це не є досить критичним.

Не можна забувати іще і той факт, що МСБО теж не позбавлені недоліків і поступово удосконалюються. Такий підхід дозволить поліпшити економічне становище у рамках обліку в Україні та в майбутньому може стати взірцем для удосконалення і самих міжнародних стандартів ведення обліку. Поділ ОЗ на земельні ділянки, машини та обладнання, і будівлі є однаковими для класів ОЗ (за міжнародними стандартами) і груп ОЗ (за національними стандартами). Різниця поділ починає далі: класи літаків, автомобілів і кораблів по МСБО у НП(с)БО об'єднали до транспортних засобів. Також було об'єднано класи меблів, приладдя і офісного обладнання до єдиної групи інструментів, приладів, інвентаря. Окрім зазначеного, такі групи за МСБО як витрати на поліпшення земельних ділянок, котрі не пов'язані із будівництвом, тваринами та насадженнями не пов'язаними із виробництвом, і групу інших ОЗ було видалено при класифікації за НП(с)БО № 7.

В цілому наявні відмінності у стандартах не є досить критичними. Підприємства за бажання можуть проводити діяльність за міжнародними стандартами в Україні. Для цього слід приділити достатньо уваги при створенні власного Наказу про облікову політику.

Висновки до першого розділу

1. Із питання визначення такого терміну як ОЗ різні державні акти надають їм не однакову характеристику. В результаті чого доводиться формувати єдине трактування, яке б могло задовільнити всім вимогам. Різні науковці мають свої погляди стосовно цього питання, але найбільш чітке визначення наводиться Податковим кодексом України. Узгоджуючи різні погляди на це питання можна сформуванати наступну характеристику активу котрий можна визнати основним засобом: Основний засіб – це матеріальний актив, котрий зберігає свою форму і властивості на протязі експлуатації і утримується власником для провадження діяльності, його первісна вартість обов'язково повинна бути більшою за 20 тисяч гривень та з часом зменшуватися у зв'язку із фізичним зносом, а строки корисного використання більші за рік.

2. Правильно сформована класифікація і об'єктивно обумовлені методи первісної оцінки ОЗ надають достовірне та об'єктивне враження про реальний стан активів підприємства у обліку. Важливими є умови, за яких об'єкти ОЗ потрапили до підприємства. Це дозволяє виявити правильну первісну вартість, що в майбутньому, може значно вплинути на розрахунки.

3. Нормативно-правове регулювання обліку у розрізі ОЗ поділено на умовні п'ять рівнів, серед яких є закони, положення, інструкції та окремо внутрішні нормативні документи. Головними державними актами є Закони України, НП(с)БО, і Податковий кодекс. Окремо можна виділити МСБО, але вони не суперечать нашим державним вимогам та можуть бути використанні вітчизняними підприємствами. Головним внутрішнім нормативним документом виступає Наказ про облікову політику.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Фінансово-економічна характеристика АВ ТОВ «Агроцентр К»

Аграрно-виробниче товариство з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К», такою є повна назва досліджуваного підприємства. «Агроцентр К» засновано на основі статуту та продовжує так само функціонувати, але вже на базі колективної власності. Головний (найбільший) підрозділ розташований в селі Осикувате, що в свою чергу знаходиться на відстані приблизно в дев'яносто кілометрів від головного офісу в місті Дніпро. Розташування підприємства є досить вигідним: близька відстань до головного офісу, обласного центра, і відповідно і ринку збуту, а між ними і підприємством проходить велика кількість залізничних маршрутів і автомобільних шляхів.

АВ ТОВ «Агроцентр К» - один із найбільших товаровиробників сільськогосподарської продукції в Дніпровській області та просто відома в Україні якістю своєї продукції фірма. Підприємство головним видом діяльності обрало сільське господарювання, в більшій частині тваринництво, в меншій рослинництво. «Агроцентр К» займається вирощуванням бобових, зернових, олійних культур, і ріпаку та виготовляє борошно. По тваринництву «Агроцентр К» розводить свиней, овець, корів, займається бджільництвом та рибальством та самостійно виготовляє продукцію, і займається збутом. Окрім цього на підприємстві надають послуги із переробки зернових культур.

Підприємство є комерційною організацією, але на меті не тільки отримання грошових вигід від впровадження діяльності, а ще і задоволення потреб населення в якісній продукції, підвищенні власних виробничих потужностей, розширення ринку збуту шляхом як продаж нових видів

продукції і збільшенню асортименту, а ще і вихід міжнародний ринок, намагається зменшити як затрати праці так і собівартість продукції шляхом створення інноваційних пристроїв і обладнання для власного використання. використання програмного забезпечення.

Досвідчене керівництво та професійні працівники разом змогли дозволили підприємству стати лідером обласного ринку сільськогосподарської продукції. В процесі росту і провадження діяльності «Агроцентр К» приділяв увагу не тільки зростанню виробничих потужностей, але ще і розробкам у сфері виробництва, оновленню поточного обладнання, машин і забезпечення на більш сучасне. Іще одним із секретів успіху підприємства стала його орієнтованість на споживачів. Підприємство розширює асортимент та виходить на нові ринки, крім того в майбутньому у планах вихід глобальний Український ринок, а потім на Світовий. Така робота – довгий і складний процес дослідження і планування, розробка нових стратегій і вміння пристосовуватися до зовнішніх загроз дає досліджуваному товариству не тільки фінансову стійкість, але ще додаткові шляхи до максимізації вигід котрі будуть зростати по мірі втілення планів.

АВ ТОВ «Агроцентр К» є платником Єдиного податку четвертої групи і виконує наступні види діяльності:

- Займається скотарством, розводить свиней, кіз, овець, корів, бджіл та птахів;
- Виробляє молоко, м'ясні продукти, молочну сировину, вовну, мед, інше;
- Вирощує бобові, зернові, олійні культури, ріпак та інші технічні культури;
- Виробляє насіння, крупи, і зерно технічних культур;
- Займається переробкою круп, зерна, та сировини;
- Виробляють корми для сільськогосподарської худоби;

- Надає послуги з переробки сировини сільськогосподарських культур;
- Надає послуги із доставки (транспортні послуги)
- Надає в оренду складські приміщення та обладнання;
- Надає послуги із обробки земельних ділянок, догляду за рослинами та збирання урожаю;
- Надає послуги із ремонту (транспорту, обладнання та іншого устаткування);
- Надає ветеринарні послуги;
- Займаються розробкою новітніх пристроїв машин та обладнання;
- Займаються розробкою хімікатів, добрив, нових видів кормів;
- Здійснює торгівлю (оптову, роздрібну, іншу), сільськогосподарською продукцією та товарами народного споживання;
- Проводжує інші види діяльності (що не заборонені платникам Єдиного податку).

Сформована таблиця аналізу і оцінки майна та капіталу АВ ТОВ «Агроцентр К» за останні п'ять років представлена у додатку А. На його основі, можна зрозуміти: вартість майнового забезпечення підприємства зросла на 52% в порівнянні із даними 2019 року. Це говорить про те, що виробництво розширюється, збільшується вартість активів і збільшується капітал в сумі нерозподіленого прибутку. При збільшенні розмірів довгострокових зобов'язань на 57%, збільшились поточні майже у 2 рази, а поточна заборгованість заросла тільки 19%, що з урахуванням іншої динаміки не так багато.

Оцінка руху і стану ОЗ за ті же 5 років наведено у додатку Б і показує що вартість ОЗ під кінець кожного року все зростає разом із розмірами амортизації. Це є свідотством розширення матеріального фонду підприємства та збільшення темпів його експлуатації. Про проведення робіт з ремонту і оновлення ОЗ на підприємстві свідчить зменшення коефіцієнту вибуття ОЗ і період обороту, перший зменшився, а другий зріс на 46% і 49% відповідно.

Окрім того дослідження результатів діяльності «Агроцентра К» показало що Розміри чистого прибутку за п'ять років зростали, поки в 2023 році не перевищили показник 2019 року на 56,97%. Розміри операційних витрат також збільшуються кожного року. Так найбільших витрат підприємство має від собівартості виготовленої продукції, яка росла на 52% за досліджуваний період. Найбільших змін зазнали витрати на збут. Вони зросли на 74,7% від показника 2019 року, але аномально великими для підприємства вони були у 2022 році і склали 17778 тисячі гривень, що вище показники попередніх періодів більше ніж в 4,5 разів. Динаміка результату діяльності є свідченням збільшення розміру прибутку в два рази за досліджуваний період. Аналіз фінансових результатів відображено на додатку В.

Оцінка фінансової стійкості АВ ТОВ «Агроцентр К» наведено у додатку Д. Результатом проведення оцінки стало виявлення зменшення коефіцієнта автономності в результаті збільшення залученого капіталу майже на 6%. Коефіцієнт фінансового ризику зазнав збільшився на 23,6, а найбільших значень в 63%, що майже в два рази більше даних 2019 року, він досяг у 2021 році. Коефіцієнт реальної вартості засобів у майні підприємства вираховується відношенням вартості виробничих ОЗ до вартості майна підприємства. Поступове зростання коефіцієнту вказує на позитивну тенденцію розширення частки основних засобів у структурі майна.

Ознайомившись з показниками ліквідності за 2023 рік можна побачити, що середньоліквідні активи не перевищують короткострокові зобов'язання, а низьколіквідні активи перевищують довгострокові зобов'язання. Товариство не здатне погасити в необхідному обсязі строкові зобов'язання. Спостерігається значна перевага строкових зобов'язань в порівнянні з обсягом високоліквідних активів, хоча вони значно збільшились. Коефіцієнт абсолютної ліквідності вказує на те, що підприємство не здатне оплатити свої борги в невдовзі, коли настануть терміни їх погашення. Коефіцієнти покриття та платоспроможності

хоча в 2022 році зросли все ж мають тенденцію до зниження, що є негативним фактором вказуючи, що рівень забезпеченості оборотними активами не достатній щоб погашати поточні зобов'язання. Показники ліквідності розраховані і згруповані у додатку Е.

Оцінка ділової активності показує, що тривалість обороту оборотних запасів за останні роки поступово зменшувався. Коефіцієнт обертання в розрізі оборотних фондів та готової продукції досить сильно зменшився: більше ніж на 30%. Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості збільшився майже в три рази, що свідчить про швидке повернення боргів підприємству і незначне забезпечення у дебіторській заборгованості. Таблиця аналізу ділової активності відображено у додатку Ж. За результатами аналізу показників діяльності Аграрно виробничого товариства «Агроцентр К» було розроблено рейтингову оцінку фінансового стану, наведену у додатку З.

Як результат проведеного дослідження була сформована оцінка фінансового стану «Агроцентра К». Вона показує, що досить позитивна динаміка у показниках діяльності підприємства дозволяє йому отримувати майже максимальні результати від діяльності на протязі всього досліджуваного періоду. Найбільшими показниками фінансового стану володіло підприємство у 2019 році. Починаючи із 2020 року показники погіршилися, але з кожним наступним роком поступово підприємство повертає минулі досягнення. Навіть при падінні показників діяльності, підприємству вдалося утримати їх на достатньо високому рівні. Це є свідченням високої стійкості підприємства перед економічними загрозами.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики

Державне законодавство дає чимало можливостей для створення комфортних умов господарювання досить різних за специфікою роботи підприємств, і однією із таких можливостей є розробка і використання власних внутрішньо-організаційних документів. Організація бухгалтерської служби на підприємстві формується, з одного боку, як продовження та уточнення вимог держави до обліку. З іншого – це спроба керівництва оптимізувати управління активами підприємства під специфіку та особливості власного бізнесу.

Кожна операція, що відбувається на підприємстві, має бути правильно відображена в бухгалтерському обліку. Для того щоб досягти правильного формування облікових реєстрів, і отримати додаткові вигоди під час діяльності, треба правильно сформулювати роботу для облікового апарату шляхом розробки Наказу про облікову політику. Сам наказ створюється із метою забезпечити та надавати достовірну інформацію користувачам, для організації роботи із ефективним використанням майна, і в результаті провадження своєї діяльності отримати максимальних вигід.

Перед тим як розглянути організацію обліку безпосередньо на підприємстві треба зазначити, що основним організаційним документом для бухгалтерії є Наказ керівника про облікову політику. Саме від чітко і правильно сформованої облікової політики залежить дотримання всіма працівниками бухгалтерії єдиних для всіх обліковців вимог, дотримання ними законодавчих норм та правильність способів відображення даних в облікових реєстрах. Вона розробляється на кілька років, а в подальшому потребує осучаснення до вимог законодавства [20].

Одним із завдань організації обліку є ефективне створення та удосконалення систем економічної інформації по всіх аспектах діяльності. Це

дозволяє керівництву приймати вигідні управлінські рішення, а всім користувачам формувати чіткі і правильні висновки стосовно діяльності. Так на підприємстві «Агроцентр К» облік проводиться на досить високому рівні: працівники облікового відділу чітко, і своєчасно виконують свої обов'язки, звітні документи подаються вчасно, без помилок і наступних виправлень, сам відділ виконує обов'язки у відповідності до вимоги законодавства. Але при цьому на підприємстві використовуються Наказ про облікову політику затверджений ще у 2009 році, як наслідок і графік документообігу, посадові інструкції не оновлювалися дуже багато років і в певній частині містять застарілу інформацію, положення про бухгалтерію теж має застарілу форму і складена на даний час некоректно. Через це може створитися хибне враження про чесність ведення обліку. «Агроцентр К» в цьому плані є досить унікальним через великий рівень самоврядування облікового підрозділу: чіткі терміни подачі документів до архіву і їх зберігання дотримуються, передача первинних документів на обробку до бухгалтерії виконується в чіткі терміни, так що навантаження на обліковців розтягнуто на протязі місяця і майже однакове на кожен день, бухгалтера дотримуються вимог законодавства кожен по своїх обов'язках без потреби їх відображення у посадових інструкціях.

Підсумовуючи вище зазначене можна сформулювати враження про велику компетенцію, досвід і відповідальність кожного працівника бухгалтерської служби і вважаємо за потрібне іще раз зацентрувати увагу на високому рівні самоврядування.

На підприємстві «Агроцентр К», облік проводиться силами бухгалтерської служби. Обліковий апарат має лінійну структуру, це означає що головою бухгалтерської служби є головний бухгалтер. До обов'язків голови бухгалтерії відноситься як контроль за правильністю відображення всіх операцій на відповідних рахунках обліку, так і за дотриманням всіма підлеглими працівниками вірного оформлення первинних документів, за

правильність відображення даних у регістрах аналітичного і синтетичного обліку, а також за правильністю і своєчасністю поданням фінансової і податкової звітності. Головним бухгалтером також були розроблені посадові інструкції для всього бухгалтерського відділу.

Головний бухгалтер делегує частину своїх обов'язків своєму заступнику, що допомагає дотримуватися високого рівня якості їх виконання, прискорює процес перевірки і складання документів. Окрім того, на «Агроцентрі» до його обов'язків входить проведення обліку необоротних активів, операцій із виплати кредитів, проведення інвентаризацій.

Виконання обов'язків із формування первинних документів, їх відображення у відомостях аналітичного і синтетичного обліку покладено на штатних бухгалтерів, котрі в свою чергу, ведуть окремі частини обліку. Заступник головного бухгалтера веде облік у частині необоротних активів. Бухгалтер ланки тваринництва веде облік наявності руху тварин та птиці, допомагає заступнику проводити ревізію на своїй ділянці обліку, формує первинні документи і розрахунки витрати кормів та оприбуткованої продукції від діяльності.

Бухгалтер ланки рослинництва проводить облік і контроль за витратами рослинництва в розрізі продукції, окремих культур, допомагає заступнику головного бухгалтера при проведенні ревізій. Крім того бухгалтер формує розрахунки із витрати добрив і відображає у реєстрах обліку оприбутковані результати діяльності відповідної галузі.

До обов'язків бухгалтера із заробітної плати входить розрахунок і нарахування заробітної плати, проводить утримання податків і штрафів, приймає і перевіряє подані на облік документи необхідні для нарахування і виплат заробітних плат. Окрім того бухгалтер формує статистичні звіти, допомагає заступнику при проведенні ревізії на своїй ділянці обліку.

Бухгалтер по матеріалах зобов'язаний здійснювати розрахунки із кредиторами (у розрізі матеріалів), приймає та складає первинні документи відображаючи рух та наявність відповідних активів. Окрім того допомагає заступнику у час ревізій на своїй ділянці обліку, проводить узагальнення інформації щодо стану матеріалів, контролює зберігання і переміщення матеріальних цінностей.

Товариство «Агроцентр К» має три структурних підрозділи, на кожному з яких працює бухгалтерія. Всього на підприємстві працює 12 бухгалтерів: шість (включаючи головного бухгалтера із його заступником) в головному офісі, п'ять бухгалтері у відділі, який знаходиться в П'ятихатківському районі, і один бухгалтер працює в Криничанському районі. Кожен із підрозділів складає документи уніфікованої форми, яка встановлена законодавством і передають їх до головного офісу на перевірку.

На підприємстві використовують автоматизовану форму обліку. Для цього на підприємстві застосовують програмне забезпечення BAS Бухгалтерія. Використання автоматизованих програм для ведення обліку означає, що для ведення обліку досить часто достатньо сформувати лише певні первинні документи, а інформація із них буде автоматично перенесена до регістрів і відомостей, які дублюють ці дані. Це дозволяє витратити менше часу на формування, і захищає від помилок у математичних розрахунках.

На протязі року фінансова звітність формується на підприємстві за накопичуваним підсумком. У кінці кожного звітного періоду, головний бухгалтер разом із заступником перевіряють правильність як самої сформованої звітності, так і даних які в неї були занесені. Це досягається шляхом проведення аудиту в кінці кожного року. Після перевірки фінансова звітність подається до державних органів, і додатково дублюється, для інших зацікавлених в цій інформації користувачів.

2.3. Облік надходження, руху і вибуття основних засобів на підприємстві

Облікове відображення надходження, а також руху і вибуття ОЗ грає важливу роль при формуванні уявлення власника про виробничі можливості і способи удосконалення виробничого процесу, чи про недоліки і проблеми у виробничих відділах через брак або застарілі морально або фізично об'єкти ОЗ. Тому організація процесу обліку ОЗ може на пряму впливати і на аналітичні можливості та на якість формування управлінських рішень. Через те що до складу ОЗ на підприємстві відносять як будинки, споруди, прилади, інвентар, машини, обладнання, засоби транспортування, і інше, підприємству необхідно вести облік по кожному активу окремо, для кращого розуміння вартості і стану ОЗ. Для забезпечення такого відображення в обліку складають первинні документи із:

- Відображення надходження ОЗ;
- Відображення вибуття ОЗ;
- Внутрішнього переміщення.

Первинними документами стосовно відображення стану, руху і наявності ОЗ є Акт приймання-передачі ОЗ (за формою ОЗ 1), Акт списання ОЗ (за формою ОЗ 3), а також Інвентарні картки обліку ОЗ (форми ОЗ 6). Ці документи ведуться в електронному вигляді у системі автоматизованого обліку «BAS Бухгалтерія», котру «Агроцентр К» використовує. У паперовому вигляді документи підприємство веде тільки при придбанні у постачальників, але вони потім теж заносяться до системи. Схема обліку ОЗ відображена на рисунку 2.1

Перш за все при отриманні активів від поставників бухгалтерія заносить дані по операції до автоматизованої системи. Програма згрупує та узагальнить дані, а бухгалтер розносить бухгалтерські проводки по кожній операції у журнал господарських операцій. Так на основі цієї інформації комп'ютер формує регістри аналітичного, синтетичного обліку і шахові

відомості по рахунках. Нарахування амортизації теж проводиться в програмі, у відомості розподілу амортизаційних відрахувань.

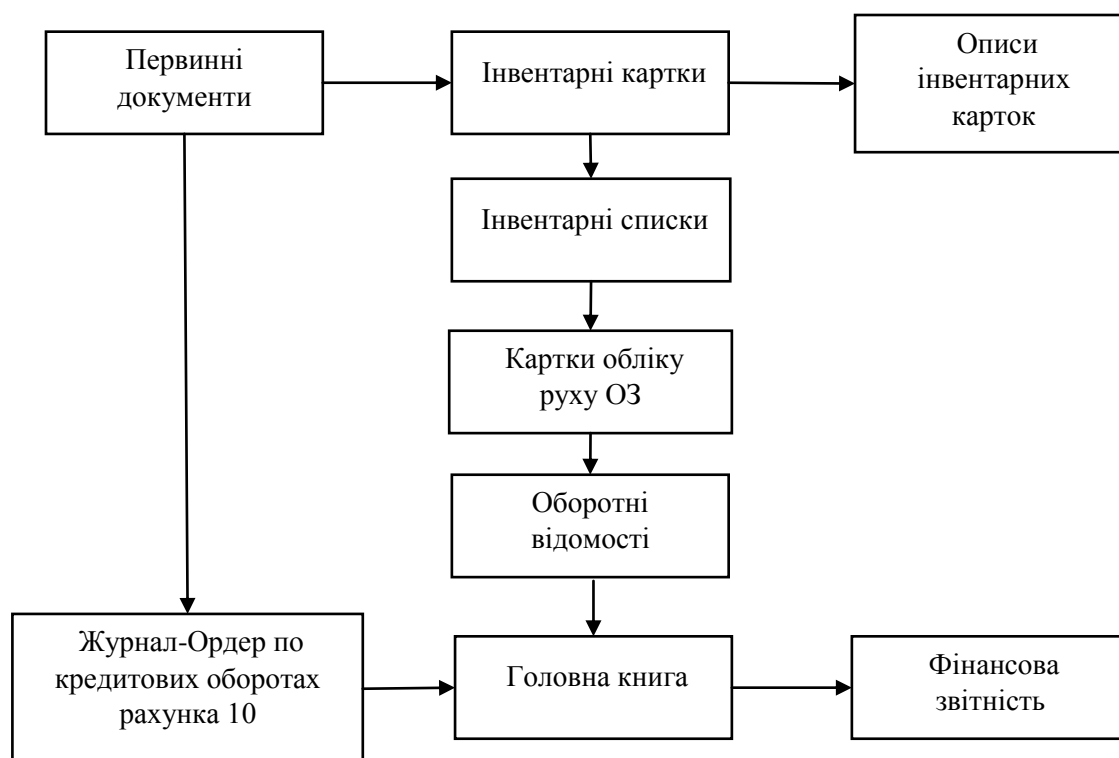

Рис. 2.1 Схема обліку основних засобів

Для списання ОЗ керівник підприємства надає відповідний наказ. Після цього спеціально сформована комісія (члени якої вказані в наказі керівника) котра формує «Акт списання об'єкта ОЗ». В ньому вказується які витрати будуть понесені для ліквідації активу і оприбутковані від цього процесу залишки у грошовому та кількісному вимірниках. Після підписання Акту і його затвердження його надають на обробку до бухгалтерії, де обліковцям потрібно занести результати відповідної операції до автоматизованої системи.

Проведення інвентаризаційних перевірок виступає дуже важливою частиною контролюючих заходів і підтвердження правильності ведення обліку ОЗ. Обов'язкова річна перевірка проводиться 1 листопада, перед створенням

річної звітності. Це потрібно для забезпечення правильності і достовірності показників як обліку так і звітності.

До того як проводити інвентаризації ОЗ, комісія перевіряє наявність та правильність їх оформлення реєстрів обліку, чи для кожного об'єкта сформовані технічні паспорти, а також всі первинні документи із приймання передачі, і утилізації ОЗ. У випадках відсутності необхідних для підтвердження поточного стану ОЗ документів, їх треба оформити, або виправити при виявленні невідповідності інформації в різних реєстрах обліку.

Окрім обов'язкових перевірок перед поданням звітності, підприємством може встановлюватися і планові повні чи часткові перевірки. Це потрібно для встановлення реального стану активів і відповідності його відображення в обліку.

По мірі використання ОЗ поступово починають втрачати своєї ефективності в певний момент повинні бути списані. Це відбувається через фізичний знос, шляхом їх ліквідації. Продаж, або передання іще один спосіб вибуття активу із обліку підприємства. Найгіршим причиною списання об'єктів ОЗ є виявлення нестачі в результаті помилки обліку, чи крадіжок.

Для того щоб ліквідувати основний засіб, керівник установи створює спеціальну комісію. Членами такої комісії можуть бути заступник чи сам головний бухгалтер, обліковці, інженери, техніки чи інші фахівці (наприклад обліково-економічних і будівельних служб установи). Головою комісії може бути керівник установи, чи заступник, або керівник відповідного підрозділу.

До обов'язків членів комісії відносять огляд об'єкта, визначення причини по яких актив не може вважатися основним засобом. Додатково комісія повинна визнати винних в цьому осіб (за наявності) та можливість до збуту такого об'єкта, або здатність до демонтажу для отримання запасних частин і інших оборотних активів, їх вартість та кількість. В кінці комісія підписує акт про

списання ОЗ, і зазначає в протоколі висновки та надає пропозиції стосовно ліквідації об'єкта.

У випадку вибуття ОЗ через нестачу – вартість такого активу списується із балансу і в повному обсязі переноситься на винних осіб. Оприбутковувати відшкодування можна тільки після списання об'єкта із балансу. У випадку не виявлення винної особи потрібно суму витрат понесених в результаті нестачі яку визначає комісія потрібно списати на позабалансовий рахунок 072 «Невідшкодовані нестачі та витрати від псування».

У податковому обліку, стосовно ліквідації ОЗ, існує декілька особливостей. При некоректному проведенню процесу списання ОЗ, підприємство може ненавмисно створити податкову заборгованість з ПДВ. Справа в тому, що коли будь які виробничі чи невиробничі фонди будуть ліквідуються за власним рішенням платника ПДВ, ліквідація буде вважатися як поставка за звичайними цінами, але не меншими за їх балансову вартість. Це не поширюється на активи, які були ліквідовані з причини руйнування, чи знищення через невідповідні платнику обставини або у випадках викрадення. Іншим способом не отримати податкове зобов'язання буде своєчасне надання до податкової служби документів, що підтверджують факт знищення, або іншого перетворення основного засобу до вигляду в якому він не може використовуватися за своїм первісним призначенням.

Для уникнення зайвого нарахування зобов'язання з ПДВ підприємство повинно вчасно скласти первинну документацію, а саме «Акт прийому-передачі ОЗ» (форма ОЗ-1) та «Акт списання ОЗ» (форма ОЗ-3), або «Акт списання автотранспортного засобу» (форма ОЗ-4). Після проведення ліквідації основного засобу всі оприбутковані матеріальні цінності відображаються у Балансі підприємства. Відходи отримані в результаті цього не створюють податкового зобов'язання, чи податкового кредиту.

Більш детальна інформація наводиться у ф.5 «Примітки до звітності», а саме у роздолах 2 і 3 відображають інформацію про:

- Рух ОЗ (переоцінка, вибуття та надходження);
- Суми капітальних інвестицій за звітний рік;
- Первісну вартість та суму нарахованого зносу.

2.4. Облік амортизації і витрат на ремонт основних засобів

При використанні, ОЗ поступово зношуються, як фізично так і моральне старіння приходить з певним часом. Останнє не може бути чітко визначене, а строки, в котрі об'єкти втрачають актуальність і починають бути менш ефективними, залежить не від певного часу чи об'ємів роботи, а від розвиненості технологій, від їх доступності для підприємства і ціни та різниці якісних показників більш нового обладнання.

Підприємство може проводити як ремонт для повернення втрачених в наслідок експлуатації можливостей ОЗ, так і проводити модернізацію та поліпшення. Останні слугують не тільки для виправлення фізичних недоліків, так і для збільшення і можливостей приладів, тобто для усунення морального зносу.

Фізичний знос ОЗ відбувається поступово, в процесі перенесення основним засобом своєї вартості на вартість продукції. Амортизація ОЗ відбувається на протязі тривалого часу, тому її обліковують накопиченим підсумком. Для того щоб нараховувати амортизацію треба знати наступне:

-Кожний об'єкт ОЗ перед нарахуванням на нього зносу повинен обліковуватися на Балансі підприємства;

-Амортизація не може бути нарахований на основні засоби віднесені до групи земельних ділянок;

-Амортизаційні відрахування на об'єкти котрі були продані підприємством, повинні припинитися із місяця, наступного за місяцем відрахування об'єкта.

-Під час реалізації об'єктів ОЗ, витрати будуть визнаватися на суму залишкової вартості.

-Амортизація починає нараховуватися тільки з наступного, після вводу в експлуатацію, місяця.

Для того, щоб провести нарахування зносу, його вартість потрібно розрахувати. Підприємства можуть самостійно обрати метод для розрахунку амортизації ІНМА та ОЗ, а крім того корисний строк використання для них. Він залежить від фактичних можливостей, якості і умов в яких ОЗ будуть експлуатуватися. Тому для кожного об'єкта ОЗ цей термін буде відрізнятися, але він не може бути меншим за мінімальні корисні строки використання. У НП(с)БО № 7 представлено наступні способи розрахунку амортизації ОЗ, окрім земельних ділянок:

- 1.Прямолінійний;
- 2.Метод зменшення залишкової вартості;
- 3.Метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- 4.Кумулятивний метод;
- 5.Виробничий метод.

Тепер розглянемо розрахунок, переваги і недоліки кожного із цих методів.

Прямолінійний метод: величина амортизації на пряму залежить від строку використання об'єкта. Розрахувати суму річної амортизації можна як відношення амортизаційної вартості і корисного строку використання. При визначені місячної суми амортизації річну суму ділять на 12. Переваги метода наступні: простий спосіб розрахунку (у порівнянні із іншими методами), рівномірний розподіл амортизаційних витрат на протягом всього строку використання ОЗ. Недоліком слугує його простота – метод не враховує той

факт, що витрати на ремонт в перші місяці експлуатації є найменшими, а ефективність використання навпаки найбільшою та поступово зменшується в результаті зносу.

Метод зменшення залишкової вартості. Його використовують для ОЗ інтенсивність використання котрих по мірі експлуатації зменшується. Для розрахунку помісячної суми амортизації треба добуток залишкової вартості активу (чи первісної на дату вводу в експлуатацію) на початок року та річну норму амортизації поділити на 12. Річна норма амортизації (у відсотках) за цим методом розраховується у вигляді різниці між 1 та результатом кореню ступеня кількості років його корисного використання із результатом від ділення ліквідаційної на первісну вартість. Результат розрахунку річної норми треба помножити на 100. Переваги методу включають урахування фактор збільшення затрат на ремонт, і дає змогу враховувати і фактор морального зносу. Недоліком слугує складність розрахунку.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості є різновидом попереднього методу. Метод використовують до ОЗ із найбільшими показниками інтенсивності використання у перші роки. Для розрахунку річної суми амортизації за цим методом треба знайти добуток залишкової вартості об'єкта (чи первісної на дату вводу в експлуатацію) і річної норми амортизації. Річна норма за цим методом розраховується як подвоєний результат ділення 100% на строк корисного використання. Переваги і недоліки такі ж як і у попереднього методу.

Кумулятивний метод частіше за все використовують до об'єктів ОЗ котрі мають найшвидший моральний знос, та активів що зношуються найбільше в перші роки експлуатації. Як приклад, до обчислювальні техніки. Добуток амортизаційної вартості і кумулятивного коефіцієнта дає річну норму амортизації. Кумулятивний коефіцієнт можна розрахувати як відношення кількості років, яка залишилася до кінця строку корисного використання і

загальної кількості років корисного використання. Помісячна сума амортизації дорівнює річній сумі поділеній на дванадцять. Перевагою методу є можливість нарахувати більшу частину амортизації у перші роки його експлуатації. Недолік такий же як і у методу зменшення залишкової вартості.

Виробничий метод використовують коли експлуатаційні властивості об'єкта залежать від інтенсивності його використання. Прикладом є виробниче обладнання, верстати та автотранспорту, призначеного для надання послуг з перевезення. Розрахувати місячну суму амортизації за цим методом можна як добуток фактичного помісячного обсягу виробленої продукції, або наданих послуг і виробничої ставки. Виробнича ставка дорівнює відношенню вартості що амортизується до загальних обсягів продукції, робіт чи послуг, які підприємства очікує виготовити (надати) від експлуатації об'єкта. Перевагу складає висока точність включення до витрат суми амортизації та уникнути нарахування зносу на об'єкти ОЗ в момент простою. Недоліком є залежність від потреби визначати загальні об'єми виготовлення продукції, чи кількості наданих послуг від експлуатації відповідного об'єкта.

Для підтримки ОЗ в робочому стані, після певного терміну експлуатації, або наявного фізичного зносу проводять ремонт. Ремонт ОЗ це дія підприємства спрямована на часткове відновлення якісних можливостей активів і їх підтримки у робочому стані. Ремонти бувають декількох видів: поточний, середній та капітальний.

Поточний ремонт спрямований на підтримки якостей об'єкта ремонту, або усунення певних незначних помилок. Середній ремонт проводять з метою повернення до робочого стану об'єкта, який не може в повній мірі використовуватися. Процес потребує заміни певних деталей та може займати певний час. Капітальний ремонт поводять з метою повного оновлення технічних можливостей об'єкта. Для цього ОЗ доводиться розбирати повністю, виявляти наявні дефекти, виправити їх і знову зібрати. У випадках із будівлями, їх

експлуатацію призупиняють на час проведення капремонтів та відновлюють тільки після закінчення.

Витрати на будь який вид ремонту відносять до витрат поточного періоду. У випадках морального зносу, підприємства проводять модернізацію. Модернізація – це дія спрямована на вдосконалення об'єкта з метою підвищення його продуктивності. В цьому випадку на суму витрат збільшують балансову вартість об'єкта ОЗ, який модифікувався.

Варто звернути увагу на те що за Податковим кодексом України платником податку може бути віднесено до витрат на ремонт протягом року сума яка не перевищує десяти відсотків від сукупної балансової всіх основних фондів, які відображені в Балансі на початок року. Сума перевищення цієї межі потрібно відображати у обліку як витрати на придбання чи будівництво об'єкта. Відмінність у тому що списують накопичену суму витрат на збільшення балансової вартості відремонтованого об'єкта. Витрати, що перевищують ліміт у 10% відносять на збільшення балансової вартості об'єкта та будуть амортизуватися у складі такої вартості.

2.5. Удосконалення організації обліку основних засобів

Важливою вимогою до формування організації обліку є можливість найбільш повно, але із тим чітко та лаконічно відображати методику формування облікової інформації і надавати інструкції користувачам для спрощення ведення обліку. Чисельні вимоги і різноманітні вказівки в більшості будуть незрозумілі новим користувачам ще не знайомим із особливостями облікового процесу на окремому підприємстві, на яких вони і орієнтовані. Саме із цієї причини, при доповненні організаційної частини обліку буде важливим не тільки внести додаткову інформацію, а викреслити застарілі вимоги, тим

самим провести оптимізацію, що полегшить як сам обліковий процес так і зменшить об'єми інформації і спростить сприйняття.

Зазвичай, всі основні засоби починають своє існування в обліку підприємства із їх придбання, інколи – із створення власними силами, а закінчують у момент їх списання. Сам шлях від оприбуткування до списання складається із використання і нарахування зносу в період використання ОЗ, їх ремонту та поліпшень, інколи – переоцінки та модернізації.

Так як ОЗ можуть експлуатуватися роками, під час документального відображення циклу існування основного засобу, обліковці можуть стикатися із питаннями стосовними ліквідації ОЗ і відображення в обліку її наслідків. Крім того, існує велика кількість шляхів за якими основні засоби можуть виникнути на підприємстві, методики визначення як справедливої вартості, так і супутні кореспонденції можуть досить сильно відрізнитися одна від одної. Тому обліковці повинні вміти безпомилково визначати як вартість так і проведення, корті і будуть відображати шлях отримання основного засобу.

До основних функцій, які покладені на бухгалтера ОЗ можна віднести:

1. Проведення обліку надходження та внутрішніх переміщень;
2. Нарухування зносу на об'єкти ОЗ;
3. Документальне відображення наслідків ліквідації об'єктів ОЗ;
4. Проведення операцій із ремонтних робіт та поліпшень;
5. Відображення в обліку переоцінки вартості ОЗ.

Обліковцю потрібно встановити не тільки корисний термін використання для ОЗ, а ще і очікувану ліквідаційну вартість ОЗ. Так як матеріальні активи не зношуються повністю, а залишать після ліквідації запасні частини, або інші запаси. Через те що окремі об'єкти ОЗ можуть мати особливі якості, або навпаки – певні недоліки, час за котрий вони будуть повністю зношені буде різним, навіть у рамках однієї групи ОЗ.

Не можна просто застосувати універсальний термін для всіх схожих об'єктів що входять до конкретної групи ОЗ. При цьому Податковим кодексом України визначено мінімальні строки експлуатації об'єктів ОЗ, тому бухгалтера не можуть занижити їх, навіть якщо при перевірці стану об'єктів комісія визнає не великий темні придатності.

За для усунення завчасного виходу із строю об'єктів і дотримання мінімальних строків використання можна запропонувати ввести звіти керуючих діляниць, в яких вони будуть виражати думки стосовно придатності, наявні потреби детальної діагностики та ремонту, тих об'єктів ОЗ, чий корисний строк використання підходить до кінця.

«Агроцентр К» є сільськогосподарським підприємством, що означає наявність на підприємстві великої кількості досить різноманітної техніки і обладнання. Головна проблема знаходиться якраз у їх різноманітності. Частина витрат на основні засоби криється і у вартості запасних частин та деталей, котрі будуть використанні при ремонті. Підприємству не обов'язково мати на утриманні деталей для ремонту одразу усіх ОЗ, так як вони не винні вийти із строю одночасно.

Для ремонтних робіт різних одиниць ОЗ можуть підходити однакові запасні частини, але на кожен різновид ОЗ потрібні різні запчастини бо вони не зможуть замінити одна одну. Виникає необхідність тримати у наявності різні запчастини для ремонту одразу всіх видів устаткування. Такий підхід може сильно вплинути на стан витрат у одному конкретному періоді, в який і відбудуватиметься закупка. Звідси виникають інші проблеми: запасні частини можуть втрачати свої властивості із плином часу, великі об'єми активів потребують і широкого місця зберігання, кожна назва повинна бути оприбуткована окремо і буде тягти за собою не меншу кількість карток складського обліку. Їх потрібно буде складати, оброблювати, відображати у звітності і перевіряти при аудиті. Додатково, будь які проблеми зберігання, чи

виникнення крадіжок роблять питання ситуацію іще складнішою. Все це призведе до потреби максимально швидкого реагування та закупок нових запасів, а значить необхідність понести витрати.

Уникнути цих проблем, або частково зменшити їх критичність та конкретизації поточного стану ОЗ і витрат на їх утримання по центрах відповідальності (для окремих виробничих ділянок) можна запропонувати розробити форми звітів для керуючих діляниць. Якщо ввести обов'язкові оглядові перевірки стану ОЗ виникне можливість завчасно виявити потенційну загрозу поломки. Для цього, відповідальним особам за їх складання потрібно надавати висновки про результати огляду об'єктів ОЗ. Якщо при проведенні обстеження будуть виявлені проблеми, а об'єкт може не зберегти своєї працездатності, керуючі повідомлять про це у звітах і дадуть висновок про необхідність підготовки до проведення ремонту.

Якщо підприємство не хоче збільшувати бюрократичне навантаження, або не має достатніх можливостей для обробки великої кількості звітів є інший, але більш затратний варіант. Всі ті самі проблеми із великих затрат на запчастини може вирішити регулярний плановий ремонт. Для цього потрібно скласти план-графік, який буде відображати терміни та обсяги ремонту для окремих видів устаткування. Але необхідність проведення перевірки стану ОЗ навіть після ремонту залишається.

Використання ОЗ призводить до їх поступового зносу, але підприємство може проводити ремонтні роботи із відновлення втрачених якостей. Для цього теж є декілька шляхів: ремонт можуть проводити як самі працівники, так і бригади, його можуть здійснювати також підрядчики. Виконання дорого стоячих ремонтних робіт можна сумістити із удосконаленням застарілого активу, що в свою чергу вже буде вважатися модернізацією. Будь яка модернізація передбачає збільшення балансової вартості, а ці зміни повинні бути капіталізовані, або витрати на такі дії віднесені до витрат виробництва.

Якщо такі поліпшення призводять до збільшення корисного терміну використання. Його первісна вартість повинна бути збільшена на відповідні розміри. Витрати понесені на ремонт, підприємства відносять до витрат поточного періоду, а це призводить до збільшення собівартості продукції при її розрахунку. Тому, досить важливим буде визначення подібних аспектів і описати їх максимально детально у обліковій політиці підприємства.

Одним із найбільш ефективних способів вирішення приведених вище проблем на рівні організації обліку може бути оновлення Наказу облікової політики, із зазначенням необхідної для вирішення інформації. Це дозволить не втрачати час на вишукування саме застарілої інформації і спроб поліпшити сформоване положення. Розробка від початку до самого кінця може зайняти не на багато більше часу між заміна застарілої інформації, але дозволить уникнути помилок попереднього документа і змушує дослідити стан речей на підприємстві із всіма особливостями обліку. Одна із проблем виникає від самого факту відсутності коректного установчого документа як. За відсутності визначеності в організаційних аспектах діяльності, у контролюючих органів, і навіть інвесторів можуть з'явитися певні сумніви стосовно чесності і прозорості діяльності підприємства.

Постійне застосування обраного самим підприємством методу амортизації дозволить більш чітко і точно планувати витрати на довші строки. Нормування методики визначення ліквідаційної і справедливої вартості ОЗ, у тому числі і при переоцінці, за різних умов їх надходження дозволить ефективніше контролювати податкові зобов'язання, собівартість виготовленої продукції, а як наслідок – прибуток.

Окрім того, при проведенні підготовчого процесу потрібним було формування внутрішніх положень, із зазначенням у них вимоги використання тих форм відомостей, котрі підприємство хотіло би використовувати, зазначаючи в них ту інформацію, яку відповідальним особам треба відображати

у них. Так аналітичний і обліковий відділи зможуть отримувати потрібну інформацію у розрізі окремих структурних підрозділів по окремим періодам. Це може мати значний вплив на результати аналізу, допоможе деталізувати загальні дані, а як результат – допоможе керівникам приймати потрібні управлінські рішення.

Для більш точного визначення витрат спрямованих на ремонт ОЗ, вартість витрат затрачених на конкретний об'єкт згрупувати за номенклатурою статей витрат. Такий підхід дозволить простіше визначати вартість ремонту, спрямованого на конкретний актив. При проведенні демонтажних робіт ОЗ підприємство отримує певну кількість зворотних відходів. Зворотні відходи будуть зменшувати фактичну вартість, витраченої на їх отримання, роботи на суму їх вартості.

Підприємство проваджує свою діяльність досить давно, велика кількість ОЗ все більше зношується, а кількість ремонтних робіт на їх відновлення та покращення із кожним роком зростає. Таким чином, проведення планових ремонтів і регулярних обстежень може призвести до позитивних наслідків. У цьому випадку, удосконалення систем обліку витрат поліпшення ОЗ дозволить управлінцям приймати більш ефективні рішення, і дозволить зменшити неочікувані та нераціональні витрати.

Безпосередньо від правильного формування організації обліку на пряму залежить оптимізація процесу формування і визнання витрати, спрямованих як на виробництво, так і на незавершене виробництво і їх висвітлення у звітності. Програмне забезпечення, яке підприємство використовує для ведення обліку («BAS Бухгалтерія») постійно оновлюється, набуваючи нових покращень функціоналу, паралельно із цим – проводить заміну застарілих бланків документів на нові, затверджені Міністерством Фінансів. Тому своєчасне оновлення програмного забезпечення є максимально правильним рішенням,

аніж залишати програмне забезпечення на більш звичних для працівників версіях програми.

Висновки до другого розділу

1. Підприємство поступово з кожним роком поширює виробничі можливості, закуповує нове обладнання та проводить ремонтні роботи. Показники фінансового стану кожного року зростають, а чистий прибуток зріс більше ніж у два рази від показників 2019 року. За результатами аналізу економічної діяльності підприємства «Агроцентр К», можна зробити висновок про дуже добрі показники діяльності, котрі зростають з кожним роком.

2. Підприємство АВ ТОВ «Агроцентр К» має на утриманні оптимальний штат облікового апарату, який налічує 12 осіб, включаючи головного бухгалтера із заступником, який веде облік необоротних активів та бухгалтерів які ведуть облік по галузях (окремі бухгалтери із заробітної плати, з рослинництва, тваринництва та з обліку оборотних активів). Організаційні документи включаючи Наказ про облікову політику, додатки до нього, посадові інструкції та Положення про бухгалтерію застарілі, не оновлювалися іще з 2009 року.

3. Для ведення обліку ОЗ підприємство використовує програмне забезпечення «BAS Бухгалтерія» в якій і відображає операції по надходженню, і вибуттю. На паперовому носії відображають операції з надходження ОЗ (при їх закупці), але потім переносять до електронних систем. Для ліквідації об'єктів ОЗ Керівник формує спеціальну комісію, головою якої виступає його заступник, а членами є працівники облікового апарату інженери та техніки. При виявленні нестачі об'єкта ОЗ, його балансову вартість списують та в повному обсязі відносять до відшкодування винною особою.

4. При використанні, ОЗ поступово зношуються, як фізично так і моральне старіння приходить з певним часом. Для розрахунку амортизації ОЗ використовують один із п'яти методів: Прямолінійний, зменшення та прискореного зменшення залишкової вартості, виробничий, та кумулятивний методи. Кожен із них має свої переваги та недоліки, тому підприємствам потрібно уважно обертати метод розрахунку. На томість, щоб зменшити вплив зносу та підтримати об'єкти ОЗ в робочому стані підприємства проводять ремонтні роботи. В цілях надання об'єкту додаткових якостей, чи посилення існуючих проваджують модернізацію та поліпшення. Витрати по ремонту відносять до витрат поточного періоду, а на суму витрат модифікації – збільшують балансову вартість активу. У податковому кодексі зазначено що Сума витрат на ремонт яка перевищує 10% від загальної балансової вартості ОЗ буде збільшувати балансову вартість відремонтованого об'єкта (як при модифікації).

5. Із метою поліпшення організації обліку ОЗ на підприємстві можна запропонувати наступне:

-Розробити форми звітів для керуючих дільниць. В них буде наводитися інформація по кожному об'єкту ОЗ, які на думку керуючих дільниць потребують ремонту, чи поліпшення. У звіті буде наводитися назва об'єкта, дані про первісну вартість, накопичену суму амортизації, залишкову вартість, строк корисного використання, а також висновок щодо придатності та ступінь потреби у ремонті.

-Замість формування звітів керуючих дільниць можна скласти план-графік по проведенню технічних оглядів, який буде відображати терміни планових обстежень по дільницях. Додатково комісія буде формувати свій висновок стосовно стану ОЗ на перевірній дільниці та за потреби по окремих об'єктах, які потребують ремонту. Але після проведення ремонту все ж залишатиметься потреба у спостереженні за станом об'єкта.

-Розглянути організаційні документи, такі як Наказ про облікову політику, Графіки документообігу, Положення про бухгалтерію, посадові інструкції. При цьому треба виявити наявні недоліки та оновити їх повністю, або вносити корективи у певні їх частини.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

3.1. Методики проведення аналізу для збільшення ефективності використання основних засобів

На момент все більшого розвитку технічного забезпечення у світі, підприємства кожного року нарощують об'єми сучасної техніки. Більш новітнє обладнання розкриває виробничий потенціал підприємства, а від їх ефективного використання залежать витрати, якість продукції чи послуг, що вплине на дохід підприємства, а значить і на прибутковість. Щоб максимізувати блага котрі підприємство може отримати від експлуатації ОЗ доводиться проводити регулярні перевірки і аналіз. Керівництву, для ефективного використання ресурсів підприємства, потрібне чітке уявлення по кожному об'єкту ОЗ, про стан фізичного та морального зносу, про основні фактори, котрі можуть пливати на можливості їх використання. За допомогою аналізу і формування статистичних даних, керівництво може відстежувати їх динаміку. Одним із чинників, котрий впливає на ефективність використання ОЗ, але котрий не може бути достовірно виявлений і відображений як цифрове значення – це людський фактор. Від знань та вмінь працівників залежить і те на скільки буде реалізовувати себе обладнання. У будь якому разі, підвищення кваліфікації кадрів на всіх рівнях, а також формування відповідальності за нераціональне, або занадто неефективне використання об'єктів ОЗ, будуть не поганим рішенням для керівництва.

Із метою виявлення невикористаних можливостей та резервів підприємства проводять на регулярній основі економічний аналіз показників діяльності, в якому важливу роль відіграють саме ефективність експлуатації ОЗ.

Головними показниками в такому випадку виступає фондівдача та як наслідок підприємці намагаються всіма силами знайти способи його збільшити.

Головною метою аналізу ОЗ виступає визначення рівня забезпеченості ними і методи пошуку резервів спрямованих на підвищення фондівдачі. Одним із аспектів можливостей ОЗ є їх знос та методи продовження терміну їх ефективного використання. Аналіз показників зносу ОЗ дозволяє забезпечити їх своєчасним проведенням ремонтних робіт та оновлення чи навіть збільшення можливостей їх ефективного використання. Разом все це розширює можливості до ефективного провадження виробничого процесу і може досить сильно вплинути на фінансовий стан підприємства.

До основних завдань аналізу використання ОЗ відносять не тільки визначення фондівдачі і об'ємів зносу, а ще і велику кількість показників, які в менших розмірах впливають на кінцевий результат, але все ще є досить значними для глобального розуміння можливостей підприємства.

Для покращення розуміння ефективності господарювання підприємству необхідно приділити більше уваги покращенню технічної бази, займатися оновленням та заміною неефективних активів на новітні або займатися їх модернізацію, а також виводити із експлуатації застарілі ОЗ що не приймають участі у виробництві. Добре сформована технічна база є запорукою ефективного провадження діяльності підприємства. Для аналізу та формування висновків до нього і розробки необхідних рішень потрібні великі об'єми точної, своєчасної і достовірної інформації. На даний момент найбільш точно відповідає цим вимогам інформація, яку може надати облік. Головними джерелами інформаційного забезпечення для аналізу можуть виступати наступні облікові реєстри:

- Акти з прийому-передачі основних засобів (за формою ОЗ – 1);
- Акти прийому-здачі відремонтованих модернізованих та реконструйованих об'єктів основних засобів (за формою ОЗ – 2);

- Акти списання основних засобів (за формою ОЗ – 3);
- Інвентарні картки із складського обліку основних засобів (за формою ОЗ–6);
- Картки обліку руху ОЗ (за формою ОЗ – 8);
- Інвентарні списки основних засобів за місцем їх знаходження (форми ОЗ – 9);
- Розрахунки амортизації нарахованої на основні засоби (форми ОЗ – 14, ОЗ – 15, ОЗ – 16);
- Дані відомостей переоцінки ОЗ;
- Аналітичні дані по рахунках 10, 13, 15 бухгалтерського обліку;
- Регістри синтетичного обліку (за формою Ж-О №4с.-г.);
- Відомості аналітичного обліку;
- Дані наведені у фінансовій звітності;
- Дані наведені у висновках ревізійних комісій;
- Паспорти окремих об'єктів ОЗ і інша технічна документація;
- Описи інвентарних карток (за формою ОЗ – 7).

Перелік джерел для отримання інформації, котру використовують для аналізу досить об'ємний. Всі вони є частиною даних обліку. На товаристві «Агроцентр К» проводять облік за допомогою програмного забезпечення. Тому процес формування аналізу проводиться на основі стандартних формул, а сам процес обрахунку виконує комп'ютер. Це дуже сильно економить час та зменшує навантаження на аналітичний відділ і усуває можливість виникнення помилок обрахунку. Єдиним нюансом в такому випадку виступає лише правильність задання послідовності дій системи для проведення підрахунку.

Нагадаємо, що виробничі активи у процесу діяльності поступово зношуються фізично і морально, поступово втрачаючи первинні якості, набуті ними при їх створенні. Із метою їх нормального функціонування і продовженню виконання роботи у належній якості, ОЗ повинні бути приблизно однаковому

технічному стані на протязі свого використання. Для визначення старіння і втрати властивостей основними засобами існує ряд показників, котрі дозволяють побачити реальний стан речей.

Основними показниками що використовують для аналізу є:

- Фондовіддача – показує віддачу від використання кожної гривні, котра була витрачена на об'єкти ОЗ. Визначається відношенням виручки від реалізації до середньорічної вартості ОЗ.

- Фондоозбросність – показник, який відображає яка вартість, витрачена на ОЗ, припадає на працівника. Визначити можна відношенням середньорічної вартості об'єктів ОЗ до середньорічної чисельності працівників.

- Коефіцієнт заносу ОЗ – визначається на основі даних Балансу, відображає яка частина вартості перенесена на виготовлену продукцію чи списана, як витрати діяльності попередніх періодів.

- Коефіцієнт придатності – формується у вигляді залишку від різниці між одиницею і коефіцієнтом зносу, іншим способом можна побачити цей показник відношенням залишкової до первісної вартості ОЗ. Джерелом інформації є Баланс. Відображає ту частину вартості ОЗ котра ще не перенесена до собівартості виготовленої продукції.

- Коефіцієнт строку використання ОЗ – визначити його можна відношенням первісної вартості ОЗ до залишкової. Джерелом інформації досі є перша форма фінансової звітності. Використовують його для прогнозування оцінки ЗО по ступеню їх зношеності.

- Показник норми амортизації – дорівнює відношенню сум амортизації за поточний період до первісної вартості ОЗ. Джерело інформації – Баланс. Потрібен для оцінки інтенсивності збільшення амортизації основних засобів.

- Коефіцієнт накопичення зносу – розраховується як відношення нарахованого зносу до початкової вартості ОЗ. Джерелом інформації теж

виступає Баланс. Відображає інтенсивність зростання фінансування ОЗ за рахунок зносу.

- Ступінь зносу ОЗ і його динаміка – формується як відношення сум ОЗ та їхнього зносу в активі та у пасиві Балансу на початок та кінець періоду. Відображає технічний стан основних засобів і є узагальнюючим показником.

- Середній строк використання ОЗ – визначається як середнє арифметичне строків експлуатації ОЗ. Потрібен показник для узагальнення інформації про терміни використання ОЗ [32].

3.2. Шляхи удосконалення проведення аналізу ефективності використання основних засобів

Одне з важливих завдань під час розвитку підприємства є пошук шляхів збільшення ефективного використання ОЗ. Від цього залежить можливість і становище підприємства, фінансовий стан та здатність до нарощування власних можливостей на внутрішньому і зовнішніх ринках збуту, і конкурентоспроможність на них.

В ситуаціях коли підприємства намагаються розширювати свої виробничі потужності, ринки збуту та підвищувати асортимент не забуваючи про якість продукції, їм треба не забувати про вартість таких дій. Витрати на розвиток підприємства можуть бути досить сильним стимулом не виходити за рамки поточних надбань, або із завищеною обережністю пробувати свої сили. В постійних намаганнях зберегти своє становище підприємства втрачають можливості до конкурентоспроможності, а самі конкуренти будуть продовжувати розвиток і займати лідируючі позиції.

Для ефективного використання результатів аналізу можна запропонувати використання відносні показники фінансових коефіцієнтів. За допомогою

порівняння і відстеженню залежностей показників, можна знаходити слабкі та сильні місця експлуатації ОЗ. Найбільшу увагу при використанні цього методу треба приділяти показникам оцінки рентабельності використання ОЗ, коефіцієнту продуктивності використання ОЗ та їх ліквідності.

Коефіцієнти рентабельності демонструють здатність основних засобів надавати необхідній від своєї експлуатації прибуток, а також надає інформацію як про загальну ефективність експлуатації, так окремих об'єктів. До цієї групи показників входять: коефіцієнт рентабельності всіх виробничих ОЗ, коефіцієнт рентабельності власних (або чистих) виробничих ОЗ, а також коефіцієнт рентабельності операційних ОЗ.

Показники продуктивності експлуатації ОЗ відображають рівень віддачі від операційної діяльності ОЗ. Проведення цієї оцінки потребує використання коефіцієнтів: продуктивності сукупних операційних виробничих ОЗ, продуктивності необоротних операційних ОЗ, а також показник продуктивності виробничих ОЗ, або фондівіддачі. Схема розрахунку і призначення показників наведена таблиці 3.1.

Проведення аналізу узагальнюючих показників досягається порівнянням цих показників за звітний період із показниками попередніх періодів. Разом із тим визначається і динаміка цих показників за кілька років, вплив окремих факторів на результати діяльності, і у розрізі окремих показників. Використання у аналізі показників руху та наявності ОЗ дозволяє користувачам отримувати змістовну та об'єктивну інформацію, потрібну для прийняття управлінських рішень.

Для поліпшення якості такої інформації, варто під час аналізу, абсолютну суму ОЗ введених в експлуатацію, і обсягів вибуття віднести до середньорічної вартості ОЗ. Це дозволить точніше відобразити показники надходження та вибуття ОЗ. Здатність точно балансувати між надходженням та вибуттям ОЗ

дозволяє підприємству завжди мати необхідні обсяги необоротних активів, для оптимальної діяльності.

Таблиця 3.1.

Схема розрахунку показників рентабельності, продуктивності

№	Назва показника	Формула розрахунку	Роз'яснення	Сутність показника
1	Коефіцієнт рентабельності всіх виробничих ОЗ.	$P_A = \frac{ЧП}{A}$	ЧП – це загальна сума чистого прибутку; А – середня вартість виробничих ОЗ.	Демонструє рівень чистого прибутку, який створюється всією сукупністю активів.
2	Коефіцієнт рентабельності власних виробничих.	$P_{ЧА} = \frac{ЧП}{ЧА}$	ЧА – це середня вартість чистих (сформованих за рахунок власного капіталу) виробничих ОЗ.	Демонструє рівень чистого прибутку, який створюється силами активів сформованих за рахунок капіталу.
3	Коефіцієнт рентабельності операційних ОЗ.	$P_{ОА} = \frac{ЧПрп}{A_o}$	ЧПрп – сума чистого прибутку від реалізації товарів; Ао – середня вартість ОЗ які використовуються в операційній діяльності.	Характеризує рівень формування прибутку силами ОЗ, які використовують в операційній діяльності.
4	Коефіцієнт продуктивності сукупних операційних виробничих основних засобів.	$P_{P_{ОА}} = \frac{ОВП}{A_o}$	ОВП – Обсяг реалізації (виробництва), продукції; Ао - середня вартість ОЗ, які використовуються в виробничому (операційному) процесі	Обсяг реалізації (випуску) продукції на одиницю вартості ОЗ задіяних у виробничому (операційному) процесі.
5	Коефіцієнт продуктивності необоротних операційних ОЗ.	$P_{P_{ОНА}} = \frac{ОВП}{НАо}$	НАо – середня вартість операційних необоротних активів	Формує уявлення про віддачу від ОЗ, які використовуються в операційній діяльності.
6	Фондовіддачі.	$P_{Воз} = \frac{ОВП}{ОЗв}$	ОЗв – середньорічна вартість виробничих ОЗ	Представляє випуск продукції, який припадає на 1 гривню вартості ОЗ.

Для цього і призначені показники ефективності відтворення ОЗ. Розширити розуміння цього питання дозволяє створення показника інтенсивності вибуття ОЗ. Розрахувати його можна відношенням вартості вибутих ОЗ до вартості ОЗ які надійшли (за один період). Він демонструє у скільки разів об'єми вибуття перевищують надходження у конкретному періоді.

Для спрощення розуміння його можна відображати у відсотковому виразі. Додатково можна впровадити показник оптимальності вибуття ОЗ. Розрахувати його можна як відношення коефіцієнта вибуття до його нормального рівня. Нормальний рівень може змінюватися в залежності від політики підприємства стосовно ОЗ. Так якщо показник встановлено на рівні більшому за одиницю – це говорить про надмірну кількість основних засобів, вони не встигають зношуватися та зазнають великого морального зносу. Якщо нормальний для підприємства рівень менший за одиницю – підприємство потребує розширення фонду ОЗ.

Щоб запобігти зайвих втрат, але не допустити стагнації (довгого застою) у складі ОЗ, керівництву постійно доводиться шукати можливості до розвитку в середині підприємства: використовувати вже існуючі активи із більшими результатами. Для досягнення таких цілей підприємства можуть приймати певні дії, котрі будуть спрямовані на поліпшення тих активів, застосування яких в більшій мірі буде впливати на результати діяльності. Залучення зовнішньої підтримки також досить сильно допоможе в цьому.

Найбільш ефективними методами будуть:

- Впровадження сучасних форм праці і організації виробництва;
- Вдосконалення бази технічного забезпечення;
- Залучення інвесторів;
- Інвестування в розробку нового технічного обладнання;
- Налагодити процеси із обслуговування та підтримки робочого стану ОЗ;
- Виявлення слабких місць у системі експлуатації обладнання.

За умови використання цих підходів позитивні результати можна буде отримати у найкоротші строки. В перспективі результати будуть ще більшими. Головне в цьому те, що такий комплексний підхід посилює ефект кожного окремого пункту, і доповнювати їх переваги.

Висновки до третього розділу

1. Аналіз використання ОЗ виступає досить важливою часткою формування висновків стосовно потенціалу і можливостей підприємства. Основними показниками для цього є фондоозброєність, фондovіддача, коефіцієнти зносу, та придатності ОЗ, а також показники норм амортизації і середні строки корисного використання ОЗ. На їх основі можна формувати враження про стан основних засобів, можливі недоліки експлуатації, а також впроваджувати покращення в роботу із основними засобами. Джерелами інформації для обрахунку цих показників виступають звітність та дані обліку. На «Агроцентрі К», через те що облік ведуть у автоматизованих програмах, математичні розрахунки виконує комп'ютерного забезпечення. Це спрощує роботу, та зменшує ймовірність виникнення помилок.

2. Для поліпшення можливостей аналітичних обрахунків підприємства, було запропоновано використання відносних показників та їх порівняння. Це дозволить отримати інформацію про наявні можливості і слабкі місця в матеріально-технічному забезпеченні підприємства. Додатково на основі результатів аналізу отриманих від на основі відносних показників запропоновано встановити нормальний рівень ліквідності ОЗ та його використання для обрахунку показника оптимальності вибуття основних засобів. Інше було розроблено показник інтенсивності вибуття ОЗ. З його допомогою, користувачі отримуватимуть інформацію про тенденції руху ОЗ на підприємстві, у потрібному для їх періоді.

ВИСНОВКИ

В результаті проведення дослідження засад із організації обліку і методів проведення аналізу використання ОЗ на Аграрно виробничому товаристві «Агроцентр К» зроблено наступні висновки:

1. Досліджено сутність ОЗ та їх роль у діяльності. Для досягнення своїх цілей підприємцям варто звернути увагу на стан ефективність використання ОЗ, і знаходити способи їх поліпшення.

2. Основні засоби мають різну класифікацію в окремих нормативних актах, окрім того розглянуто види їх оцінки. Досліджено основні показники ефективності і головні завдання які стоять перед аналізом ефективності використання ОЗ.

3. Розглянуто нормативно правову базу , яка регламентує порядок ведення обліку ОЗ та важливість впливу внутрішніх нормативних документів. Порівняно відповідність національних стандартів до міжнародних вимог.

4. При проведенні аналізу і дослідження фінансово-економічної характеристики, за період у 5 років, можна побачити, що найкращим фінансовий стан був у 2019 році, після чого відбулося падіння. Від 2020 року , підприємство майже відновило попередній успіх. Спостерігається тенденція до розвитку підприємства за всіма напрямками.

5. Підприємство має власний відділ бухгалтерії, який налічує оптимальну кількість бухгалтерів для нормальної роботи облікового апарату, а саме 12 осіб. Облік ведеться у автоматизованій програмі «BAS Бухгалтерія». На підприємстві внутрішні організаційні документи застарілі та досить давно не оновлювалися. В цілому самі результати ведення обліку відповідають законодавчим нормам.

6. Приймають об'єкти ОЗ на облік комірники, а первинна документація складена на паперових носіях потім переноситься до комп'ютерної програми. Облік руху на підприємстві основних засобів проводять в використанні

звичайних форм бланків, в електронній програмі, а для відображення наявності та вибуття з місць зберігання використовують картки складського обліку. Найчастіше з підприємства об'єкти ОЗ вибувають саме шляхом їх ліквідації через фізичний знос. Для цього керівник формує комісію з ліквідації, для оцінки об'єкта який буде ліквідуватися та виявлення результатів такої дії у вигляді запчастин, цінного брухту, та інших оборотних активів. У випадку крадіжки об'єкта основного засобу, повна балансова вартість буде списана на нарахована на вину особу для подальшої компенсації завданої шкоди.

7. Для обліку амортизації підприємство може обрати один із методів її нарахування та зазначає у Наказі про облікову політику. «Агроцентр К» використовує прямолінійний метод, як і більшість підприємств, через його зручність та простоту. З метою зменшити вплив зносу на результати діяльності підприємства, проводиться ремонт ОЗ. Витрати від ремонту обліковують як витрати поточного періоду. У випадках коли вартість проведеного ремонту більша за 10% від балансової вартості об'єктів. Податковим кодексом визначено віднесення суми, яке перевищує ліміт як витрати на придбання. Їх додають до балансової вартості об'єкта ремонту. Також балансову вартість збільшує проведення модифікації, спрямованих на надання об'єкту нових якостей та виробничих можливостей.

8. На підприємстві вже сформована організація обліку, але існує декілька способів поліпшити результати її виконання. Це допоможе при проведенні обліку, дозволить підтримувати контроль за поточним станом, та надасть можливість отримувати детальнішу інформацію від аналізу експлуатацією ОЗ.

На основі проведеного дослідження можна надати декілька порад стосовно поліпшення і удосконалення організації обліку і аналізу використання основних засобів:

1. Перше поліпшення треба починати із організації обліку, а саме оновити Наказ про облікову політику, і наказ про бухгалтерську службу. Розглянути та оптимізувати графік документообігу та посадові інструкції.

2. Рекомендовано відобразити у Наказі про облікову політику додатково до методу нарахування амортизації, розкрити питання про класифікацію ОЗ. Оновлення в ньому вимог які б відповідали поточному законодавству стосовно цінового рівня для об'єктів основних засобів.

3. Стосовно рекомендацій щодо обліку стану ОЗ можна ввести план-графік проведення по проведенню технічних оглядів. Це допоможе контролювати стан та виробничі можливості ОЗ та проводити ремонт чи планувати їх модифікацію за потреби.

4. Для розширення можливостей аналізу та надання керівництву більш чіткої інформації про ефективність експлуатації основних засобів можна запропонувати при проведенні аналізу використовувати відносні показники. Можливість порівняння та співставлення даних різних років дозволять керівникам знаходити як сильні сторони, і розповсюджувати їх на різних дільницях, так і слабкі місця та вишукувати резерви.

5. У відповідності до поточних потреб підприємства та його політики стосовно ОЗ можна встановити показник нормального рівня їх ліквідності. Це дозволить порівняти його поточний показником та планувати подальші дії із матеріально технічним фондом.

6. З метою надання додаткової інформації безпосередньо про рух ОЗ на підприємстві було розроблено показник інтенсивності вибуття ОЗ. Він показує тенденції руху складу основних засобів на питомий період часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янова Є., Абрамцова Т., Діброва Н., Єрохін К., Журавель Н. Основні засоби: Консультації. Роз'яснення спеціалістів міністерств та відомств. Нормативна база. Первинна документація — Д: Баланс-Клуб, 2019. — 223 с.
2. Антонова Л.В. Вдосконалення систем управління та обліку процесів відтворення основних засобів підприємства як складових стратегії розвитку діяльності. Економічна наука 2017. № 9. С. 16–20
3. Атамас О.П., Панченко-Терещенко В.О. Удосконалення обліку необоротних активів в інформаційній системі підприємства: теоретико-методологічні засади. Цифрова економіка та економічна безпека: 2024. № 5. с. 216-219.
4. Бутинець Ф.Ф., Войналович О.П., Томашевська І.Л. Організація бухгалтерського обліку. Житомир: Рута, 2006. 528 с.
5. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: навч. посіб. К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 520 с.
6. Верхоглядова Н.І., Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика. Центр навчальної літератури, 2019. – 536 с.
7. Волинець Л. Бухгалтерський та податковий облік основних засобів (на прикладах від надходження до вибуття). Х. : Консульт, 2021. 236 с.
8. Гамова О. В., Козачок І. А., Спіркач Т. А. Удосконалення обліку основних засобів та контролю за ефективністю їх використання. Економіка та держава. 2019. № 3. С. 102–106
9. Гамова О.В. Пропозиції щодо вдосконалення аудиту основних засобів на промисловому підприємстві / О. В. Гамова, І. А. Козачок, А. В. Майна // Економічна наука. – 2019. – № 2. – с.79-86

10. Господарський кодекс України: відомості Верховної ради України (ВВР), № 436 від 16.01.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/ed20030116>
11. Довжик О.О., Гапонюк А.І., Особливості обліку основних засобів в сучасних умовах господарювання. Бухгалтерських облік, аналіз та аудит. Випуск №25, 2018 р. 803-806 с. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/133.pdf
12. Єрмак О. І. Фінансовий облік — I (облік активів): навч. посібник / О. І. Єрмак. — Київ: Видавничий дім «Слово», 2008. — 376 с.
13. Загородній А.Г., Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики / За ред. А. Г. Загородній. – Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 280 с
14. Задорожний З.-М.В., Аверкин Я.Ф. Управлінський облік: особливості та принципи. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Том 1. 2019. № 28. С. 114-120.
15. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996. Відомості верховної ради України (ВВР), 1999, №40 с365 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р № 291. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
17. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
18. Конституція України: офіційний текст. Київ: Км, 1996, №30. Ст 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
19. Косяк А.П. Основні засоби: поняття, класифікація, вартість, первинний облік і документальне оформлення комунальними підприємствами. Комунальне господарство міст, 2019, том 2, випуск 148. 104-109 с.

20. Кужельний М.В., Левицька С.О. Організація обліку : Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 352 с.
21. Кузнєцова С. Організація облікової служби на підприємстві. Бухгалтерський облік і аудит. 2018. № 9. С.16-20.
22. Кулик В.А., Левченко З.М. Облікова політика підприємств: [навч. посібник]. К.: SBA-print, 2019. 239 с.
23. Літвінова К.В. Особливості визнання та кваліфікації основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку / Економіка і суспільство. /. – 2018. – № 18– С. 961–965
24. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Ю. М. Герасименко // Науково-практичний журнал Агросвіт – 2018. – № 24. – С. 46-53.
25. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.00 № 356. URL: <http://www.rada.com.ua>
26. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 16. Основні засоби від 01.01.2012р URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text
27. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Голоvbух. – 18 – URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7302-mjnarodn-standarti-fnansovo-zvtnost-2018>
28. Мішура В. Б. Еволюція поняття, класифікація та економічна сутність основних засобів. Науковий вісник ДГМА. 2017. С. 148– 154
29. Мулик Я. І., Цуркан А. О. Внутрішньогосподарський контроль в системі управління аграрним підприємством. Ефективна економіка. 2023. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>
30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів

України від 07.02.2013. №73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» : наказ Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. N 181 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» : наказ Міністерства фінансів України від 24 січня 2004 р. №817 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. N 92 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

34. Панченко-Терещенко В.О. Аналіз ефективності використання основних засобів і напрями їх удосконалення. Облік, аудит, аналіз та оподаткування підприємств аграрному секторі: тези доповідей I міжнародної науково практичної інтернет-конференції. Дніпро, 2023р, С. 96-98,

35. Панченко-Терещенко В.О. Особливості і методи нарахування амортизації основних засобів облік, аудит, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою: Матеріали науково-практичної конференції молодих вчених і здобувачів вищої освіти "Молодь, наука, бізнес: традиційні й нові аспекти досліджень". Дніпровський державний аграрно-економічний університет факультет обліку і фінансів. Дніпро, 2024. С. 56-8

36. Панченко-Терещенко В.О. Сучасна методика аудиту основних засобів. Облік, аудит, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою: Матеріали науково-практичної конференції молодих вчених і здобувачів вищої освіти "Молодь, наука, бізнес: традиційні й нові аспекти досліджень". Дніпровський державний аграрно-економічний університет факультет обліку і фінансів. Дніпро, 2024 с 32-4

37. Петренко А.Я., Попова В.Д. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. Мукачівський державний університет. Випуск 18, 2018 рік. 994-999 с. http://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/138.pdf

38. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 509 с.

39. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р №291. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

40. Плиса В. Й., Плиса З. П. Бухгалтерський облік : підручник. 2-ге вид., випр. і доп. Л. : Видавництво ННБК „АТБ”, 2020. 440 с.

41. Податковий кодекс України: кодекс від 01.04.2013. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

42. Покиньючерда В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 17. С. 5– 11

43. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 від 02.09.2014 р. Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

44. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003. №561 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text>

45. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. № 88. URL: // www.liga.net.

46. Про затвердження спеціальних форм первинних документів по обліку основних засобів та інших необоротних матеріальних активів сільськогосподарських підприємств і методичних рекомендацій щодо їх

застосування: Наказ Міністерства аграрної політики України від 27.09.2007р. № 701 URL: <http://www.minagro.gov.ua>

47. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці: Наказ Державного комітету статистики України від 05.12.2008р. № 489 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text>

48. Про облікову політику: Лист Міністерства фінансів України від 21.12.05 №31-34000-10-5/27793. URL: www.liga.net.

49. Рилєєв С. В. Удосконалення обліку основних засобів в системі управління матеріально-технічною базою підприємства URL: <http://intkonf.org/ken-dots-rileevsv-udoskonalennya-obliku-osnovnih-zasobiv-v-sistemi-upravlinnya-materialnotehnichnoyu-bazoyu-pidpriemstva/>

50. Шкарлет С.М. та ін. Організація обліку: практикум: навч. посіб.; Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2019. 485 с.

51. Щодо застосування нормативно-правових документів з бухгалтерського обліку: Лист Міністерства фінансів України від 09.12.2003 №31-04200-30-5/7021. URL: www.liga.net.

52. Щодо суттєвості у бухгалтерському обліку і звітності: Лист Міністерства фінансів України від 29.07.2003 № 04230. URL: www.liga.net

53. Яковишина Н.А., Яковенко К.А. Теоретичні основи обліку основних засобів. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 779-782.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Оцінка майнового складу АВ ТОВ «Агроцентр К» за 2019-2023рр., тисяч
грн.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % 2023 р. до 2019 р.
	Майно - усього	478 031,0	480 120,0	533 447,0	665 249,0	726 584,0	152,00
1	Необоротні активи	188 509,0	205 427,0	221 748,0	244 171,0	262 310,0	139,15
1.1	Основні засоби	157 595,1	172 395,0	192 561,0	200 713,0	228 244,0	144,83
1.2	Довгострокові біологічні активи	8 509,0	9 980,0	9 091,0	9 430,0	11 875,0	139,56
2	Оборотні активи	289 522,0	274 693,0	311 699,0	421 078,0	464 274,0	160,36
2.1	Запаси	140 925,0	145 513,0	190 220,0	299 761,0	358 988,0	254,74
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	103 718,0	91 332,0	66 306,0	71 042,0	53 007,0	51,11
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	105,0	167,0	10 206,0	838,0	305,0	290,48
2.4	Інші оборотні активи	386,0	537,0	492,0	1 515,0	2 294,0	594,30
2.5	Витрати майбутніх періодів	15 519,0	12 080,0	9 457,0	5 427,0	4 100,0	26,42
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
	Капітал- усього	478 031,0	480 120,0	533 447,0	665 249,0	726 584,0	152,00
4.	Власний капітал	351 504,0	324 828,0	326 692,0	422 833,0	502 871,0	143,06
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	100,00
5.	Зобов'язання і забезпечення	126 527,0	155 292,0	206 755,0	242 416,0	223 713,0	176,81
5.1	Довгострокові зобов'язання	24 908,0	36 930,0	14 822,0	109 455,0	31 000,0	124,46
5.2	Поточні зобов'язання	101 619,0	118 362,0	191 933,0	132 961,0	192 713,0	189,64
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	46 977,0	37 459,0	40 572,0	68 360,0	56 295,0	119,84

ДОДАТОК Б

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів, на АВ ТОВ
«Агроцентр К» за 2019-2023рр.

№ з/п	Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2023 р. до 2019 р.
<i>Вихідна інформація, тис. грн</i>							
1	Вартість основних засобів на початок року	190 450,1	222 660,0	255 210,0	276 192,0	320 749,0	168,42
2	Надійшло за рік	32 209,9	32 550,0	20 982,0	44 557,0	25 367,0	78,76
3	Вибуло за рік	17 410,0	12 384,0	12 830,0	17 026,0	18 812,0	108,05
4	Вартість основних засобів на кінець року	222 660,0	255 210,0	276 192,0	320 749,0	346 116,0	155,45
5	Нараховано амортизації за рік	17 410,0	12 384,0	12 830,0	17 026,0	18 812,0	108,05
6	Знос основних засобів: а) на початок року	32 855,0	50 265,0	62 649,0	75 479,0	92 505,0	281,56
	б) на кінець року	50 265,0	62 649,0	75 479,0	92 505,0	111 317,0	221,46
<i>Показники руху основних засобів</i>							
7	Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	32 209,9	32 550,0	20 982,0	44 557,0	25 367,0	78,76
8	Темп зростання (зниження)	116,9	115	108	116	108	92,30
9	Темп приросту (зменшення)	16,9	15	8	16	8	46,76
10	Коефіцієнт оновлення, у %	14,47	13	8	14	7	50,66
11	Коефіцієнт вибуття, у %	9,14	6	5	6	6	64,16
12	Період оновлення (можливого повного вибуття), доби	1 878,1	1 390,4	3 891,6	1 294,2	6 830,5	363,69
13	Коефіцієнт заміни (простого відтворення), у %	54,05	38	61	38	74	137,20
14	Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), у %	100	100	100	100	100	100,00
15	Період обороту, років	11,9	19,3	20,7	17,5	17,7	149,39
<i>Показники функціонального стану основних засобів</i>							
16	Коефіцієнт зносу: а) на початок року, у %	17	23	25	27	29	12
	б) на кінець року	26	28	30	33	35	8
17	Коефіцієнт придатності: а) на початок року, у %	83	77	75	73	71	-12
	б) на кінець року	74	72	70	67	65	-8

ДОДАТОК В

Фінансові результати діяльності, на АВ ТОВ «Агроцентр К» за 2019-2023рр., тисяч грн.

№ з/п	Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % 2023 р. до 2019 р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	347 340,0	326 156,0	388 236,0	472 914,0	545 226,0	156,97
2	Операційні витрати, у тому числі: а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	-268 622,0	-301 056,0	-320 538,0	-313 878,0	-410 522,0	152,83
	б) адміністративні витрати;	-20 658,0	-23 200,0	-29 549,0	-29 855,0	-30 616,0	148,20
	в) витрати на збут;	-4 382,0	-1 005,0	-3 934,0	-17 778,0	-7 655,0	174,69
	г) інші операційні витрати.	-1 491,0	-2 452,0	-24 124,0	-2 367,0	-2 201,0	147,62
3	Валовий прибуток (збиток)	615 962,0	627 212,0	708 774,0	786 792,0	955 748,0	155,16
4	Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	177,34	1,92	1,83	1,66	1,75	98,85
5	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	54 115,0	713,0	15 474,0	112 547,0	107 531,0	198,71
6	Фінансові та інвестиційні доходи	28,0	0,0	103,0	2 925,0	509,0	1817,86
7	Фінансові та інвестиційні витрати	-13 257,0	-13 691,0	-12 744,0	-18 093,0	-25 271,0	190,62
8	Фінансовий результат до оподаткування	40 886,0	12 978,0	2 833,0	97 379,0	82 769,0	202,44
9	Витрати (дохід) з податку на прибуток	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
10	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
11	Чистий прибуток (збиток)	40 886,0	12 978,0	2 833,0	97 379,0	82 769,0	202,44
12	Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11,77	3,98	0,73	20,59	15,18	128,97
16	Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	6,64	2,07	0,40	12,38	8,66	130,42

ДОДАТОК Д

Оцінка фінансової стійкості на підприємстві АВ ТОВ «Агроцентр К» за 2019-2023рр.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % 2023 р. до 2019 р.
1. Показники структури капіталу								
1.1	Коефіцієнт автономії, у %	>0,5	73,53	67,66	61,24	63,56	69,21	94,12
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу, у %	<0,5	26,47	32,34	38,76	36,44	30,79	116,33
1.3	Коефіцієнт фінансування, у %	>1	277,81	209,17	158,01	174,42	224,78	80,91
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику, у %	<1	36,00	47,81	63,29	57,33	44,49	123,59
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, у %	Зменшення	93,38	89,79	95,66	79,44	94,19	100,87
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу, у %	Збільшення	19,69	23,78	7,17	45,15	13,86	70,39
2. Показники стану оборотних активів								
2.1	маневреність власного капіталу, тис.грн.	Збільшення	187 903,0	156 331,0	119 766,0	288 117,0	271 561,0	144,52
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів, у %	>0,1	64,90	56,91	38,42	68,42	58,49	90,12
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів, у %	>0,5	110,67	91,65	53,17	84,18	67,12	60,65
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів, у %	Збільшення	0,02	0,03	1,81	0,11	0,04	206,10
3. Показники стану основного капіталу								
3.1	Коефіцієнт реальної вартості майна, у %	Збільшення	68,49	75,63	79,85	85,76	88,00	128,49
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні, у %	Збільшення	32,97	40,11	37,63	34,31	32,32	98,02
3.3	Коефіцієнт накопичення амортизації, у %	Збільшення	17,26	24,55	27,33	28,85	32,17	186,42
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів, у %	Збільшення	153,59	133,72	140,56	172,45	176,99	115,24

ДОДАТОК Е

Показники ліквідності АВ ТОВ «Агроцентр К», за 2019-2023рр.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2023р. до 2019р.
1. Оцінка ліквідності								
1.1	Високоліквідні активи (А1)	≥П1	105,0	167,0	10 206,0	838,0	305,0	290,48
1.2	Середньоліквідні активи (А2)	≥П2	104 104,0	91 869,0	66 798,0	72 557,0	55 301,0	53,12
1.3	Низьколіквідні активи (А3)	≥П3	169 794,0	170 577,0	225 238,0	342 256,0	404 568,0	238,27
1.4	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	≤А1	45 508,0	34 105,0	39 401,0	68 343,0	56 268,0	123,64
1.5	Короткострокові зобов'язання (П2)	≤А2	54 642,0	80 903,0	151 361,0	64 601,0	136 418,0	249,66
1.6	Довгострокові зобов'язання (П3)	≤А3	24 908,0	36 930,0	14 822,0	109 455,0	31 000,0	124,46
2. Оцінка платоспроможності								
2.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥0,2	0,10	0,14	5,32	0,63	0,16	153,17
2.2	Проміжний коефіцієнт покриття, у %	≥0,7	102,17	77,30	39,86	54,06	27,66	27,08
2.3	Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності), у %	≥2	284,91	232,08	162,40	316,69	240,91	84,56
2.4	Коефіцієнт загальної платоспроможності, у %	Збільшення	377,81	309,17	258,01	274,42	324,78	85,97
3. Оцінка оборотності оборотних активів								
3.1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	347340,00	326156,00	388236,00	472914,00	545226,00	156,97
3.2	Середньорічна вартість оборотних активів	-	285739,37	282107,50	293196,00	366388,50	442676,00	154,92
3.3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	Збільшення	121,56	115,61	132,42	129,07	123,17	101,32
3.4	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Зменшення	82,27	86,49	75,52	77,47	81,19	98,69
3.5	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	Зменшення	296	311	272	279	292	98,69

ДОДАТОК Ж

Оцінка ділової активності АВ ТОВ «Агроцентр К», за 2019-2023рр.

№ з/п	Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відношення у % (відхилення ,+;-) 2023р. до 2019р.
Вихідна інформація, тис. грн.							
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	347 340,0	326 156,0	388 236,0	472 914,0	545 226,0	156,97
2	Операційні витрати	313 042,0	329 056,0	400 656,0	436 373,0	533 058,0	170,28
3	Середньорічна вартість капіталу	464 258,5	479 075,5	506 783,5	599 348,0	695 916,5	149,90
4	Середньорічна вартість необоротних активів	338 748,5	338 166,0	325 760,0	374 762,5	462 852,0	136,64
5	Середньорічна вартість оборотних активів	178 519,1	196 968,0	213 587,5	232 959,5	253 240,5	141,86
6	Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	164 816,2	170 185,5	197 907,5	283 747,0	373 412,0	226,56
7	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	103 756,7	97 525,0	78 819,0	68 674,0	62 024,5	59,78
8	Середньорічна вартість власного капіталу	338 748,5	338 166,0	325 760,0	374 762,5	462 852,0	136,64
9	Середньорічна величина кредиторської заборгованості	42 535,4	39 806,5	36 753,0	53 872,0	62 305,5	146,48
10	Загальний коефіцієнт обертання капіталу	0,98	1,00	1,19	1,12%	1,08	110,20
11	Фондовіддача необоротних активів, грн	1,03	0,96	1,19	1,26	1,18	114,88
12	Коефіцієнт обертання оборотних активів, у %	194,57	165,59	181,77	203,00	215,30	110,66
13	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	185	217	198	177	167	90,37
14	Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, у %	210,74	191,65	196,17	166,67	146,01	69,28
15	Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	171	188	184	216	247	144,33
16	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості, у %	334,76	334,43	492,57	688,64	879,05	262,59
17	Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	108	108	73	52	41	38,08
18	Коефіцієнт обертання власного капіталу, у %	102,54	96,45	119,18	126,19	117,80	114,88
19	Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	351	373	302	285	306	87,04
20	Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості, у %	735,96	826,64	1090,13	810,02	855,56	116,25
21	Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	49	44	33	44	42	86,02

ДОДАТОК 3

Комплексна (рейтингова) оцінка фінансового стану АВ ТОВ «Агроцентр К», з 2019 по 2023рр.

№ з/п	Показник	2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.		2023 р.		Питома вага в інтегрованому показнику, у %
		Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	
1	<i>Показники ліквідності</i>											
1.1	Коефіцієнт поточної ліквідності	2,85	10	2,32	10	1,62	10	3,17	10	2,41	10	8
1.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,02	10	0,77	9	0,40	6	0,54	7	0,28	4	8
2	<i>Показники ділової активності</i>											
2.1	Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	107,5	10	107,6	7	73,1	9	52,3	10	41,0	10	9
2.2	Період оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, днів	124,1	10	127,6	7	133,6	7	153,5	5	185,0	4	9
2.3	Період оборотності активів, днів	351,1	10	373,3	8	302,1	9	285,3	10	305,6	9	9
3	<i>Показники фінансової незалежності</i>											
3.1	Коефіцієнт фінансової незалежності, %	26,47	9	32,34	9	38,76	9	36,44	9	30,79	9	9
3.2	Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, %	64,90	10	56,91	10	38,42	10	68,42	10	58,49	10	9
4	<i>Показники рентабельності</i>											
4.1	Рентабельність продажу, %	11,77	10	0,00	5	0,73	5	20,59	10	15,18	10	9
4.2	Рентабельність активів, %	8,81	10	0,00	5	0,56	5	16,25	10	11,89	10	9
4.3	Рентабельність капіталу, %	12,07	10	0,00	5	0,87	5	25,98	10	17,88	10	9
5	<i>Інші показники</i>											
5.1	Знос основних засобів, %	17,25	10,00	24,55	9	27,33	9	28,84	9	32,16	9	7
5.2	Частка простроченої кредиторської заборгованості, %	—	10	—	10	—	10	—	10	—	10	5
	<i>Інтегрований показник фінансового стану</i>	9,91		7,69		7,72		9,15		8,73		100
	<i>Рейтинг фінансового стану</i>	A		A		A		A		A		-